

Halál a Ballplatzon

Írta: Szántó György

Engelbernek hívták, szőke, kékszemű kicsi osztrák volt és kicsiségéről föméntelen viccet gyártottak. Szeretett a Kaiserjägerek főhadnagyi uniformisában feszíteni ünnepek alkalmával, talán mindennél jobban szerette ezt a fenyőzöldparolis egyenruhát, amelynek nadrágja is a varrásánál két széles, zöld csikkal van beszegve. Olyannal, mint a generálisok lampassza, csak nem vörös, hanem zöld. Azért részletezem most ezt az uniformist, mert ez volt a dráma ütközéspontja, a nagy drámáé, amely magas koturnuszt rakott ennek a kicsi, kékszemű, szőke osztrák Engelbertnek a talpa alá és egy nemzet, talán egy föld és amphitheatrumának scénáján tegnap óriássá nővelte.

Beszéljünke hát erről a Kaiserjäger-uniformisról. Mert egy elsüllyedt világ rejlett mögötte. Ezt az elsüllyedt világot, ezt a régi Bécszet akarta Dollfuss kibúvárokodni a történelem tengerének mélyéből, fanatikusan öltötte magára a buvárruhát, a havasgyopáros, kakastollas vadászpikát húzta a fejére, a zöldparolira felvarratta a két főhadnagyi csillagot akkor, amikor nem egy századot, de egy egész népet vezetett a népek és osztályok harcainak kulisszamögötti csatáiban, a politika félelmes és misztikus harcászati terepének utvesztőiben.

Most már tisztán bontakozik ki a dráma a maga teljességében, most, amikor utolsó felvonásában tragédiává magasztosult. Dollfuss Engelbert a polgári osztály harcosa volt és annak hőkeként bukott el a Ballplatzon, elrendeltetésének örposztján. Olyan erők kavargtak körülötte, amelyek törvénytelenül indították el a tragédia hőseinek végzetkijelölte Kálváriautján, ez csak így történhetett a nagy erők rettentő akarataiból és egy hajszállal sem másképp.

Amikor tavasszal Budapesten járt a kancellár, ezt mondta az újságíróknak, mosolyogva: — Nézzenek rám. Hát így fest egy despot, egy vérszomjas tirannus?

Az egyik lap kiváló munkatársa, kivételes tehetségű író és nagy lélekbuvár egyben, festett is róla egy remekbealkotott portrét. A kék szeméről, szőke hajjáról, hegyes kis orrjáról, fekete zakkojáról, kedélyes, polgáros bécsi gesztusairól, hivatalnokmodoráról és kellemes, magasszinezetű hangocskájáról, amelyet még aznap hallottunk a rádió, amint a miniszterelnökségi palotából megköszöni a barátai, szíves fogadtatást, Joviális, becsületes hang volt, nem a Führer bömbölése, nem államférfiak patétikus szópuffogatása. Egy kedves, pontos hivatalnok szinte iskolás, gyermeki tisztaság hangja, amelyből kicsengett, hogy én elvégeztem pontosan azt, amit a hivatalban kiosztottak nekem erre a hétre, én megtanultam a leckémet és nem fogok drukkolni, ha felhív a tanár felelmi.

És harmadnapra megdördültek az ágyuk az Ottakringen, beomlottak a Marx-ház vastag betonfalai, a Gurtel megreszketett a tehetautók és géppuskás páncélkocsik dübörgésétől, gránátok fülsiketítő robaja nyomta el a prolisszonyok sikolyát és proligyermek sírását a Gemeindefhausok földalatti folyosó fedezékében. Ált a harc és nem volt kegyelem. Most újra megszólaltak a gépfegyverek és ismét nem volt kegyelem. De ha valaki ezt költői igazságszolgáltatásnak tartja, az csak az érem egyik oldalát nézi és nem ismeri a végzettragédia igazi rugóit. Nézzük hát, mi történt a színtér mögött.

Amikor megtörtént a szociáldemokrácia-

val való nagy leszámolás, Starhemberg és Fey ott voltak a helyükön, mintahogy most nem voltak sehol. Ez a két feudális condottiere számolt le valójában a marxista Schutzbunddal, a polgárt állítva az élc csapatba, régi módszerek szerint. Starhemberg Rüdiger, a herceg, évekig ingadozott a horogkereszt és az önálló Ausztria két polgári ellentéte között, erre emlékeztünk most. Hogy nem a horogkereszt mellett döntött, ez nála csak taktika kérdése volt, nem elvi és világnézeti meggyőződés. A herceg akkor sem volt Bécsben, állítólag Linzben volt szükség hazafiúi erényeire. A megtisztított városba vonult csak be marcona hadidiszben, sasakosan, „csapatai élén“, mint a condottierek. Fey volt az exponense, a strohmannja, aki sokkal inkább volt felelős a Ringen lefolyt tüzésért, mint Dollfuss kancellár. A harcokat pedig Starhemberg provokálta ki ak-

Kor harcos szónoklataival, amelyeknek hangja oly veszedelmesen hasonlított a Führer rádió-organumához.

Ausztriában hónapok óta bombák robban- nak, vasutak és viaduktok repülnek a levegő- be, kaszárnyák és hivatalos épületek omla- nak össze. Kérdezzük: hol volt most a her- ceg? Miért nem tartott most szónoklatokat Ausztria önállóságáról? Miért nem szállott sikra csak egyetlen egy alkalommal is osz- trák népéért és katolikus hitéért? És expo- nense, Fey, miért nem volt most értesülve a Ravag háza s a Ballplatz palotája ellen ké- szülő rohamról, mintahogy tavasszal hetekkel előre a baloldal megmozdulásairól? Miért mar- radt Fey életben és miért kellett a horogke- resztesek puskatusainak Dollfuss Engelbert szőke fejét összeroncsonnia?

Mert Dollfuss Engelbert polgár volt. Mert a Schutzbund vörös zászlói és a horogkereszt barna ingei között ő felöltötte ünneppalotát a zöldparolis, a zöldesszürke császárvadász uni- formist, mert kitakarította a schönbrunni pa- lotát, de visszahozni nem mertte a császárt. Mert megállt a féluton. Ez a polgár tragé-

Dollfuss gyilkosai a katonai törvényszék előtt

Rintelen, Ausztria római követe mellbelötte magát — Letartóztatták a lázadókat — Újabb részletek Dollfuss meggyilkolásáról — A kancellár utolsó kívánsága — Németországban letartóztatják a halárállépo osztrák nemzeti- szociálistákat — Hangulat Németországban

A tömeg meg akarta lincselni a letartóztatott lázadókat

— Az Aradi Közlöny bécsi tudósítójának telefonjelentésel —

Az osztrák főváros az utolsó 24 óra megdöbbenő eseményeinek hatása alatt áll. Dollfuss kancellár temetésére már megtették az előkészületeket és az osztrák köztársaság tragikus véget ért kancellárjának temetésén előreláthatólag hatalmas tömeg fog felvonulni.

Rintelen dr. öngyilkossága

Mélységes megdöbbenést váltott ki az osztrák közvéleményben, hogy — legalább is az eddigi bizonyítékok szerint — a mozgalom hátterében egy olyan ember állott, akiről ezt senki fel sem tette volna. Stájerország volt tartományi főnöke, Ausztria jelenlegi római követe: Rintelen dr. A lázadók tudva- levőleg szerdán délben, amikor elfoglalták a bécsi rádiót, arra kényszerítették a speakert, hogy jelentse be a mikrofonon át a Dollfuss-kormány lemondását és azt, hogy az új kormány elnöke dr. Rintelen.

A kormányhatóságok ebből arra következtettek, hogy Rintelen összeköttetésben állott a lázadókkal és ezért a késő esti órákban letartóztatták és a Landesverteidigung épületébe szállították, ahol erős katonai fedezet őrizte. Rintelent az éjszaka folyamán többször is kihallgatták és negyedik kihallgatása után, egy őrizet- len pillanatban cellájában mellbe lötte magát.

Állapota reménytelen. Őrei az asztalon egy cédulát találtak, amelyre Rintelen dr. ezeket a szavakat írta: „Ártatlan vagyok.“ Vele együtt két társát is letartóztatták, akik állítólag szintén az ő utasítására vettek részt a puccsban. Ezek közül az egyik, Wagner

Károly, szintén öngyilkosságot követett el.

A kancellári palota sajtóirodája a hajnali órákban a következő hivatalos jelentést adta ki:

„Éjfél után minisztertanács tilt össze, az- zal a céllal, hogy a lázadók szabad elvonulása ügyében döntsön. A minisztertanács megál- lapította, hogy a szabad elvonulást arra az eset- re helyezte kilátásba a terroristáknak, ha sen- kit sem gyilkolnak meg. Amikor a miniszterek ezt a megállapodást megkötötték a lázadó- kal, azt hitték, hogy Dollfuss fegyveres ellen- állás közben esett el. Az, hogy orvul legyilkol- ták, csak később derült ki.

A minisztertanács tehát elhatározta, hogy azok, akik a gyilkosságban résztvettek, nem élvezhetik a szabad elvonulást, hanem la- kolniok kell cselekedetükért. Ennek alapján Fey biztonságiügyi miniszter utasította a né- gyes számú gyalogezredet, amely a kancellá- ri palotát megszállva tartja, hogy a körül- kerített lázadókat, akik akkor még teljes szabadságukat élvezték, tartóztassák le.

Letartóztatták a kancellári palota összes ostromlóit

Az összes, a kancellári palotában lévő láza- dókat, összesen 174 férfit, letartóztatták és fe- lettük katonai törvényszék ítélkezik. Megál- lapították, hogy a lázadók vandál módon pusztították a kancellári épületében, a férfi- és női alkalmazottakat egyaránt durván bántal- mazták. Rintelent, a volt tartományi főnököt, még az éjszaka folyamán letartóztatták, mert megállapították, hogy Rintelen dr.-nak előze- tes tudomása volt a készülő „államesinyről.“

diája a Diktatúrának Kegyeftenséggel szemben, az akcióképes gyilkos erők kavargásában.

Csak két hete, hogy a Führer lecsapott Róhm embereire és végzett velük. Neki nem kellett bíróság és élve onnan egyetlen ellensége sem menekült. A Ballplatzot megroharmozó horogkereszteseket a bíróság elé állítják. Mi ez, ha nem a polgár tehetetlenségének tragikomédiája? Kacagnunk kellene, ha volna még kacajunk, de egy nagy tettekre hivatott történelmi osztály örkezzével megírott halálos ítéleténél torkunkra ful a kacaj. Mert ha száz becsületszó biztosította a horogkeresztes gyilkosoknak a Ballplatzból való kivonulását, köt-e gyilkosok ellen a becsületszó? Van-e önvédelmi élethalálharcban társadalmi dogmáknak helye? Lettek volna csak a Führer kezében becsületszóra, nem kellett volna annak sem hadsereg, sem becsületbíró. Ott, a Ballplatzon géppuskáztatta volna halomra ellenségeit a gépfegyver egyedül való igazságának biztos és teljes tudatában. És mi tudjuk, hogy itt, a Ballplatzon esett el az egész polgári osztály, mert volt még becsületszava.

Európa közvéleménye? Néhány napig nyugtalan lesz a sajtó, mozgalmasabbak lesznek a külügyminisztériumok egyes ügyosztályai, ennyi az egész. Talán még egy harmadik demarsot is kap Berlin, hosszas fejtorések és tanácskozások után. Az elsőre bombákkal felelt, a másodikra, amelyet három nappal ez előtt kapott, Dollfuss kancellár meggyilkoltásával. A harmadikra is lesz talán felelete. Az a gázfelhő, amelynek zsilipjét Európa felett megnyitja.

Lehet, hogy ezt a gesztusát mégsem engedik szabadjárja. Talán olasz csapatok, talán csehek fognak azokon a hegyeken átvonulni, amelyeket a császárvadászok oly soká védtek. Ez már messze a tragédián túl fog történni és nem változtat rajta.

Mert ez a tragédia befejeződött és a függöny legördült. Aeschilus, Shakespeare, Kauton József nem irhatták volna meg teljesebben. Lehorgasztott fővel állunk előtte, vagy inkább benne és lelkünk hárfáján végigmargol a csontkezü nagyur, énünket megrázza a vihar katarzisa. Halljuk a kékszemű, szőke kis Engelbertet, amint végszavaival csak azt kéri, hogy a további vérengzést kerüljék el, halljuk, amint azt kéri, hogy családjáról gondoskodjanak, halljuk, amint a papot kéri, hogy a gyilkos pribékek még az utolsó szentség felvételét és az utolsó gyónás halálbanyugvó megtisztulását is megtagadják tőle. A vérontás megelőzése itt az emberiség szeretetévé nő, a családja az osztrák néppé, a pap a katolikus egyházzá. Ebben a háromban élt lobogó hittel ez a kis ember, ebben a három szimbólumban harcolt, ezekért esett el önhibáján kívül, egy tragikus vétségért és ebben a háromban növekedett óriássá a szemünk előtt.

Hogy is tanultad ott a vidéki kisváros gimnáziumában, Engelbert Dollfuss, hetedik osztálybeli tanuló? A hős, nemes egyéniség, aki felette áll korának és ezért mindig az árral szemben úszik. Küzd a viharral, küzd a habokkal, küzd a végzettel. De ő is csak ember és neki is vannak emberi gyengéi. Elég egy bottlás, elég egy emberi eltévelyedés és az Erynnisek elősuhognak odvaikból. Ha a hős elbotlott, már el is esett. Az ellenséges erők százfelől leselkedtek, hogy reátapossanak. Az igazi hős csak egyszer bukhat el és az, hogy csak egyszer, ez a tragédia.

Mi itt állunk a kórusban és bucsuztatunk, kis kékszemű Engelbert, aki olyan gigássá nőttél esésedben. Te pedig felveszed majd zöldparolis egyenruhát, az ünnepi waffenrokkal és ebben lépkedsz kakastollasan, fehér keztyűsen, melleden a vaskoronarenddel, forschriftsmässig, az Isten elé.

— Melde gehorsamst, zum Befehl. Én jó tanuló voltam, pontos hivatalnok, becsületes harcos és igazhívó katolikus. Védtem hazámat, osztályomat, egyházamat. Más gyönnivalóm nincs.

Az égi mikrofonban is gyermeki, tiszta tenorban beszélsz, mint idelent. És egy szem majd reádtékint, egy kéz majd lenyul hozzád, hogy megismerd, megajlozza a homlokodat. Így fogod felvenni az utolsó szentséget, amit idelent megtagadt tőled az eldübörgő tragédia végszava.

Halál vár a lázadókra

Hiteles adatok Dollfuss kancellár tragédiájáról

Dollfuss meggyilkolásáról még a következő részleteket jelentik: Amikor a nemzetiszocialisták behatoltak a palotába, ezt kiáltották: „A dicső Dollfuss akarjuk!” Dollfuss kancellár, aki a szövetségi elnök munkaterménét, a levéltár épületébe akart sietni, a kongresszusi teremben szembe találta magát egy tizenkét főnyi, állig felfegyverzett csoporttal.

— Mit akarnak itt? — kiáltotta — Távozzanak azonnal!

A csoport vezetője, aki főhadnagyfi egyenruhát viselt, ekkor két lépés távolságból kétszer rálőtt a kancellárra. Amikor később Feyt bevitték Dollfuss szobájába és ez azt kérte, hogy hozassanak orvost, a lázadók vezetője a leghatározottabban visszautasította a kérelmet:

— Nem fogjuk megmenteni Ausztria legnagyobb ellenségét, — mondotta a horogkeresztes vezér.

Dollfuss kancellárt három óras tusa után, negyvenhárom éves korában, anélkül, hogy az utolsó kenetet felvehette volna, érte utol a halál.

Három közül ki a gyilkos?

A gyilkosság lefolyását, — mint arról az Aradi Közlöny mai számában már részletesen megemlékezett — a hajnali órákban dr. Adam, a honvédelmi szolgálat állami biztosa ismertette a bécsi rádióban.

A puccs résztvevői közül 141 személyt a rendőrségi fogdában helyeztek el, hármat pedig elkülönítve őriznek. E három ember közül valamelyik ölte meg Dollfuss kancellárt. Mindhárman megtagadták a vallomást arra vonatkozólag, hogy melyik közülük a gyilkos. Mind a hárman még ma, vagy legkésőbb holnap statáriális bíróság elé kerülnek.

Amennyiben a tárgyaláson sem derül ki, hogy ki adta le a lövéseket a kancellárra, akkor mind a hármat felakasztják.

Miklós köztársasági elnök ma, szabadságát megszakítva, megérkezett Bécsbe és azonnal megkezdte a kormány tagjaival a tárgyalásokat.

Mussolini Riccioneból Rómába kísérte Dollfuss feleségét, akit mélységesen lesújtott férje halála. A szerencsétlen özvegy — aki anyai örömei elé néz — repülőgépen Bécsbe

Németország visszahívta bécsi követét

Bécsből érkezett délutáni jelentések szerint, amikor a terroristákat a kancellária épületéből kísérték, izgalmas jelenetek játszódtak le, mert

a felháborodott tömeg meg akarta lincselni a merénylőket. A legnagyobb nehézségek árán sikerült csak megvédeni a gyilkosokat, akiket kivétel nélkül hadbírószág elé állítanak.

Egyébként a bécsi német követet, mint ismeretes, visszahívta kormánya, azért az intervencióért, amelyet a puccsisták érdekében alkalmazott. Riech követ repülőgépen elhagyta az osztrák fővárost. Hitler félbeszakította bayreuthi tartózkodását és visszatért Berlinbe. Az éjjelutáni osztrák minisztertanácsban az egyes miniszterek részletesen ismertették a történeteket és itt foglaltak állást az irányban, hogy a felkelőknek adott szabad elvonulási ígéret csak arra az esetre szólott, ha a kancellária épületében tartózkodóknak semmi bajuk sem történik. Mivel Dollfuss meggyilkoltatását titokban tartották, ez

a szabad elvonulási ígéret a kancellár borzalmas végének tudomásul vétele után, önmagától semmissé vált.

Dollfuss meggyilkolása Berlinben is nagy izgalmat váltott ki. Neurath külügyminiszter táviratilag fejezte ki a német kormány részvétét a kancellár halála miatt, Hitler a gyász jeléül nem vesz részt a bayreuthi já-

repült és két fiát Mussolini családjának gondjára bízta. Állítólag halála előtt Dollfuss azt mondta volna Feynek, hogy családja oltalmazására Mussolinit kéri fel.

Ma délelőtt a Szent István székesegyházban gyászistentiszteletet tartottak Dollfuss emlékére. Amikor XI. Pius pápa az osztrák kancellár haláláról értesült, könnyezett. A pápa táviratilag fejezte ki részvétét, úgy az osztrák kormánynak, mint Dollfuss családjának. A magyar kormány, valamint Gombos miniszterelnök külön is részvétáviratot intézett az osztrák kormányhoz és Dollfuss özvegyéhez.

Háromhónapos gyász Ausztriában

A kormány rendeletének értelmében az összes szabadságon levő rendőrségi alkalmazottakat szolgálatteljesítés végett visszarendelték. Az ostromállapotra való tekintettel a színházak előadásait este 11 órakor be kell fejezni, a kávéházakat, éjszakai mulatóhelyeket pedig már este 8 órakor be kell zárni. Társasösszejövetelek, mulatságok tilosak és bezárják a tánciskolákat is. Dollfuss temetésének napján az összes mozoknak, színházaknak, szórakozóhelyeknek zárva kell tartaniuk. A katolikus szövetség rádió útján felhívta vidéken tartózkodó tagjait, hogy azonnal utazzanak a fővárosba. A hazafias front vezetősége a front vezérének, dr. Dollfussnak halála alkalmából három hónapos gyászt rendelt el. Ennek tartama alatt a hazafias front zászlóit, valamint Dollfuss kancellár képeit gyászfátyollal vonják be. A hazafias front tagjainak a piros-fehér-piros jelvényeiket szintén gyászfátyollal kell bevonniuk, míg a hazafias front tisztjei harminc napon át fekete szalagot viselnek Dollfuss halála miatt.

Zugnak a harangok . . .

Schmitz dr., Bécs főpolgármestere, valamint Grác polgármestere táviratot intéztek Miklós köztársasági elnökhöz, amelyben felháborodásuknak és mélységes fájdalomuknak adnak kifejezést Dollfuss kancellár meggyilkolása fölött. A táviratban mindkét polgármester a városok törvényhatóságának hűségéről biztosítja a köztársasági elnököt. A gyász jeléül ma délután 12 órától egy óráig Bécs és Grác összes templomaiban zúgtak a harangok.

tékok további előadásain. A birodalmi kormány parancsot adott, hogy

azokat az osztrák nemzeti-szocialista, felkelőket, akik a német határt átlépik, nyomban tartóztassák le. A hivatalos jelentés szerint, a birodalmi kormány határozottan rendelt el Németország és Ausztria között.

Ezt azzal indokolják, hogy a német kormány minden körülmények között meg akarja akadályozni a német nemzeti-szocialisták Ausztriába való beözönlését.

A hétfői halálos ítélet robbantotta ki a lázadást?

A németországi lapok egészen különleges beállításban ítélik meg az ausztriai eseményeket. A lapok megállapítják, hogy a hétfői délután hozott halálos ítéletek, a szocialista párttag kivégzése, a szocialisták körében óriási felháborodást keltett, amelynek következménye volt a szerdai véres puccskísérlet. A berlini lapok szerint,

a rádióépületbe behatolt felfegyverzett lázadók és forradalmárok nem horogkeresztesek, hanem az előző napi halálos ítélet miatt felbőszült és mindenre elszánt marxisták voltak.

Neurath külügyminiszteren kívül egyébként Hindenburg német köztársasági elnök is részvétáviratot küldött Bécsbe.

Az olasz és cseh csapatok ausztriai bevonulásáról írnak Párisban

Külföldi távirati irodák hiranyaga alapján, a félhivatalos Rador a következőket jelenti a véres ausztriai eseményekről:

Az osztrák kormány elrendelte az ostrom-állapotot Bécsben és Stájerországban. A felelős minisztérium ma hivatalos nyilatkozatot adott ki, amelyben közli, hogy ura a helyzetnek. Az eseményekkel kapcsolatosan — amint azt Berlimből jelentik, — Rintelen, Ausztria római követét, valóban letartóztatták és a politikai diplomata kihallgatása után öngyilkosságot követett el. A londoni osztrák követség jelentése szerint, Rintelen meghalt. Az öngyilkos követ több barátját szintén letartóztatásba helyezték.

Az egész francia sajtó érthető módon az osztrák események hatása alatt áll. A lapok kemény hangon, erőteljes szavakkal tárgyalják a történeteket és támadják a nemzeti-szociálistákat. Egyöntetűen hangsúlyozza a francia sajtó, hogy az osztrák események nemcsak belpolitikai mozgalmak sajnálatos következményei, de a német Drang nach Osten politikának közvetlen eredményét jelenti. Ezek az események az Anschluss hatása alatt állanak.

A lapok várják a hatalmak állásfoglalását és a Népszövetség álláspontjának kinyilvánítását.

Az USA sajtója a legnagyobb felháborodás hangján tárgyalja Ausztria lázas betegségeire hasonlító vergődésének legújabb megnyilvánulásait. Súlyos kifejezésekkel illetik az osztrák náciakat és leszögezik, hogy

a történeteknek súlyos politikai következményei lehetnek túl az osztrák belpolitikai határain.

A Newyork Herald Tribune odakonkludál, hogyha Ausztria összeomlik, akkor egész Európa veszedelmes válság feneketlen örvényébe kerül.

A nagyhatalmak figyelemmel kísérik az eseményeket

Az olasz sajtó természetesen szintén, ugyszólván kizárólag az osztrák eseményekkel foglalkozik, különös tekintettel arra a megrázó körülményre, hogy Dollfussné, mit sem sejtve, Riccioneban várta férje megérkezését. Az özvegy ma délben érkezett meg, repülőgépe az asperni repülőtéren zállott le, ahol a kormány tagjai várták. Miklas köztársasági elnök — mint az olasz lapok jelentik — ma reggel Bécsbe érkezett, ahol a kormány tagjaival megtárgyalta a helyzetet.

A Stefani-ügynökség jelenti: Az olasz sajtó egyöntetűen az összes külföldi lapokkal, súlyosan elítéli nemcsak a bécsi eseményeket, de azokat a momentumokat is, amelyek az események árnyékában meghúzódnak. A nagyhatalmak kellő figyelemmel kísérik az eseményeket.

Párisból jelentik: A délutáni lapok megállapítják, hogy egész Európa lázas állapotban vergődik. Amennyiben olyan helyzet adódna — így szólnak a cikkek, — hogy az a veszedelem merül fel, hogy Ausztriából európai tüzfészek válják,

az olasz és csehszlovák csapatok pacifizálják majd az osztrák államot.

A pápa részvéte

A Stampa a következőket írja: Olaszországnak figyelmesnek kell lennie és meg kell, hogy tegye az óvatossági rendszabályokat. A bécsi német követ gesztusa, aki eljárt a lázadók érdekében, illusztrálta azokat az eseményeket, amelyek legutóbb peregtek le és amelyek vérbeforították Ausztriát.

Citta di Vaticanoból jelentik: A pápa ma reggel értesült Pacelli bibornok-állanmtitkártól Dollfuss meggyilkolásáról és Ószentsege azonnal táviratot küldetett Miklas elnökhöz. A pápát főképpen az hatotta meg, hogy a meggyilkolt kancellárt még gyónni sem engedték hóhérai... Ausztria vatikáni követe később megjelent a pápai udvarnál és

hosszas megbeszéléseket folytatott Pacelli bibornokkal.

Londonból jelentik: Bár csak az angol fővárosba csak este tíz órakor érkezett meg Dollfuss kancellár meggyilkolásának híre, politikai körökben egész délután nagy izgalommal várták a bécsi híreket. A bécsi angol követség táviratban és telefonon állandóan tájékoztatta a külügyminisztériumot: az eseményekről. A táviratokat sokszorosították és azonnal minden miniszternek megküldötték. A parlamenti tagok lázas érdeklődéssel várták a fejleményeket és a parlament épületében embergűrű vette körül a távirati ügynökségek asztalait.

A politikusok valószínűnek tartják, hogy a horogkereszteseket aggasztotta Dollfuss és Mussolini szombatira kitűzött találkozója és a puccsaj ezt meg akarták akadályozni.

Az angol politika figyelme most Olaszország felé irányul. Az olasz hadsereg jórésze a hadgyakorlatok miatt fegyverben áll. Valószínűnek tartják, hogy Olaszország semmi körülmények között sem határozza el magát katonai beavatkozásra, Franciaország és Anglia előzetes megkérdezése nélkül.

Az olasz határmenti városokban egyébként több, mint 50.000 főnyi olasz csapat áll, a legmodernebb felszereléssel, készenlétben.

A német kormány köztudomásúlag dezuvalta Rieth bécsi követét, aki anélkül, hogy kormánya beleegyezését kikérte volna, hozzájárult ahhoz, hogy a kancellári palotában elfogott puccs végrehajtói Németországba szállítsák.

A német kormány kijelentette, hogy a bécsi követ eljárásának jogi kötelezettségét nem ismeri el és azonnali hatállyal visszahívta az önkényesen eljáró Rieth követet,

aki csütörtökön reggel repülőgépen Bécsből elhagyta és a déli órákban Berlinbe érkezett.

Párisban az osztrák események hallatlan izgalmat váltottak ki. A lapok különkiadásai egymásután jelentek meg. Barthou tegnap délután magához kérte az olasz nagykövetet, a kívül részletesen beszélt meg az eshetőségeket. Később megjelent Barthounál Clark párisi angol nagykövet is, aki a Quai d'Orsayról hosszabb telefonbeszélgetést folytatott a lon-

Dollfuss Engelbert pályafutása

Negyvenkétéves nem mult el még Dollfuss, amikor elvázott abban a harcban, amely az ő halálával előreláthatólag még nem fejeződött be. Huszonhét hónapig állt kormányának élén és a huszonhetedik hónapban halálra sebezte a puszkagolyó, amely az olasz fronton harminchét hónapon ott fütyült állandóan a feje körül, meg is sebezte, de életét nem oltotta ki. A parasztszülök gyermekét a parasztmozgalmak vetette magasba, ahogy a német parasztszövetségnek mintájára szervezte meg Ausztria népét. A kis agrárembereknek ez a tervszerű és mindig keresztény-szociálista alapon való megerősítése csavarta ki a szociáldemokraták kezéből a hatalmat és dobta mind magasabbra azt az embert, aki ezeknek az elemeknek megszervezésében mindenkinél fontosabb szerepet játszott. Harmincnyelc éves sem volt, amikor már az osztrák államvasutak vezérigazgatói székében ült, harminckilenc éves korában már miniszter s negyvenéves korában kabinetet alakított.

1932-ben veszi át a kancellári hivatal vezetését Dollfuss és 1933-ban már elég erősnek érzi magát, hogy félretolja a parlamentet és diktatórikus eszközökkel, csak az államionek és a háta mögött álló pártoknak tartozó felelősséggel építse ki azt az új államot, amely hite szerint alkalmas volt, hogy a terrorhullámok erejét megtörje. 1933-ban a Mussolinivel

doni Foreign Officeal, Barthou, az olasz nagykövet és az angol nagykövet még a késő esti órákban is együtt voltak. A francia külügyminisztérium sajtóosztálya állandóan kiadott hivatalos jelentéseket, melyekből az tűnik ki, hogy

a francia kormány egyedül nem vállal semmiféle kezdeményezést, viszont az angol és olasz kormányokkal egyetértve, mindenre kész.

A Havas távirati iroda jelenti: Mussolini Riccioneból felhívta a párisi olasz nagykövetet és pontosan tájékoztatta magát azokról a megbeszélésekről, melyeket az olasz nagykövet Barthouval folytatott. Az olasz nagykövetség sajtóosztályának hivatalos kommunikéje szerint a Duce helyeselte mindazokat az elhatározásokat, amelyek a Quai d'Orsayra jöttek létre.

A Havas ezzel kapcsolatban jelenti, hogy **a mai nap folyamán angol, olasz és francia együttes eljárásra kerül a sor.**

Az angol lapok szintén külön kiadásokban számolnak be a bécsi eseményekről. A Daily Telegraph utolsó különkiadása ma hajnalban jelent meg és röviden a következőkben foglalja össze a történeteket: A feloszlátott, de titokban tovább működő osztrák nemzeti szociálista párt egyik csoportja államcsinyt próbált, mely teljes kudarcot vallott.

Az események mindössze azt igazolják, hogy az a nemzetközi politika, mely a nemzeti szociálisták letörésére irányult, helyes volt, a lap követeli, hogy

a hatalmak részesítsék Ausztriát fokozott védelemben Németországgal szemben, különben Európára szomorú napok várnak.

Hangulatváltozás Berlinben

A német közvéleményben a legnagyobb bizonytalanság uralkodik az osztrák helyzet felől. Ma délelőtt sajtóságtól hangulatváltozás volt észlelhető a lapokban. Ma reggeli lapok még arról írnak, hogy a nép lázadt fel az osztrák kormány ellen és hogy a lázadás továbbterjedése várható, a ma délelőtti lapok csak a hivatalos kommunikék közlésére szorítkoznak. Az eseményeket kommentálni nem szabad. Azokat a hivatalos helyről adott cikkeket és nyilatkozatokat, amelyek szerint a népmozgalmak diadala várható, ma délben, a mikor nyilvánvalóvá lett, hogy a nemzeti szociálista forradalmat leverték, visszavonják: Hivatalos német körökben hangsúlyozzák, hogy az, ami Bécsben történt, Ausztria belügye csupán és

a német kormány rezerváltan kíséri a fejleményeket.

folytatott tanácskozás döntötte el Ausztria sorsát, amikor Dollfuss lekötötte magát az új rendi állam mellett és megtagadta az Anschlusst hirdető politikát. Ettől a pillanattól kezdve megindult a szakadatlan harc. Dollfuss erőhatalommal szüntette meg Bécs vörös város jellegét, de ugyanakkor sujtott jobbfelé is, amikor diktatóri hatalommal fordult a nemzeti szociálisták ellen. A harc mind élesebbé vált és ebben a harcban a nemzeti-szociálisták semmiféle eszköztől sem riadtak vissza. 1933. októberében merényletet követte el Dollfuss ellen, aki meg is sebesült, de ez a merénylet nem tántorította el politikájától. Haladt tovább a maga útján, míg a polgári rend és nyugalom legfőbb öre Metternich dolgozószobájában hősi halált halt.

CORSO-mozgó mai műsora!

7¹/₂, 9¹/₂ órakor!

Bolváry operette!

GUSTAV FRÖHLICH,

JARMILLA NOVOTNA

CSÓKRA VÁR AZ ASSZONY!

(Bosporusi dalok)

Dollfuss kancellár felesége hetek óta Mussolini vendége és gyermekeivel együtt Riccioneban tartózkodik. Tegnap, a késő délutáni órákban, a villájában tartózkodó Mussolini értesült elsőnek a bécsi merényletről. Akkor még csak az érkezett Riccioneba, hogy a kancellár megsebesült. Ezt a hírt Mussolini felesége közölte kiméletes tapintatossággal az osztrák kancellár feleségével, aki a közléstől kezdve nyugtalanul várta a telefon mellett az újabb eseményeket. A késő esti órákban, amikor a halálhír megérkezett, Mussolini és a felesége felkeresték a rossz előérzetekkel küzdő asszonyt, akivel a Duce közölte a szomorú hírt, hogy a férje áldozatul esett a nemzeti szociálista államcsínynek.

Dollfussné, amikor a megdöbbentő való-
ságot megtudta, elájult.

Dollfuss özvegyét Mussolini felesége kísérte el Bécsbe

Délben háromnegyed egy órakor érkezett meg az asperni repülőterre az a hatalmas olasz állami repülőgép, amely Dollfuss özvegyét hozta haza. Csak amikor a gép beszerkesztett, akkor vált köztudomásúvá, hogy

Dollfussnál elkísérte a szomorú útjára
Mussolini olasz miniszterelnök felesége is.

A repülőtéren autó várta mindkettőjüket és onnan mindjárt a lakásra mentek, ahol az özvegy gyászruhát vett magára és mindjárt a kancellári palotához hajtatott, férje ravatalához. A külföldi diplomaták erre az időre eltávoztak a teremből, amelyben a ravatalt felállították. Az asszony, aki eddig hősiesen uralkodott magán, a ravatal előtt összetört és *hangos zokogással borult férje holttestére.*

A meggyilkolt kancellár holttestét holnap átszállítják a városháza csarnokába, hogy a város lakossága is elbucsuhanjon a kancellártól.

Mussolini: „Ausztria önállóságát meg fogjuk védeni...”

Mussolini olasz miniszterelnök táviratot intézett Starhemberg helyettes kancellárhoz, amelyben mélyeséges részvétének ad kifejezést Dollfuss halála fölött. Az olasz miniszterelnök leszögezi, hogy Dollfuss, akivel közös politikát követtek, személyes barátja is volt, akinak államférfiúi nagyságáról nem egyszer győződhetett meg.

— Dollfuss Ausztria szilkszerű ön-
állóságáért küzdött, — írja a táviratban Mussolini, — amelyet továbbra is meg fogunk védeni. Dollfuss nemcsak Ausztria, de az egész civilizált világ halottja és emlékének az olasz nép is örökre megőrzi.

Mussolini táviratának fentidézett része világnolitikai szempontból is nagy jelentőséggel bír.

Berlini jelentés szerint, Rieth bécsi német követ Neustadter-Stürmer miniszterrel folytatott tárgyalások során, haldionak mutatkozott arra, hogy a lázadók határátlépéséhez kormánya előzetes megkérdezése nélkül hozzájárul.

A német kormány ezt az ígéretet nem tartja magára nézve kötelezőnek és Rieth követet ezért a lépéséért visszahívta Bécsből.

Starhemberg kaland s utja Bécsig

Rómából jelentik: Starhemberg alkancellár, aki Velencében délután három órakor értesült a Bécsben végbement eseményekről, már fél négykor repülőgépen ült, azzal a szándékkal, hogy Bécsbe utazik. A repülőgép áthaladt az osztrák határon, de a pilóta sűrű ködbe került és eltévedt. Miután erős viharzónába került, a repülőgép vezetője tanácsosabbnak találta, ha visszafelé fordítja gépét.

Mussolini és a felesége vigasztalták a kancellár özvegyét, aki arra kérte a Ducet, tegye lehetővé, hogy azonnal elutazhassék Bécsbe. A Duce közölte azonban, hogy a viharos időjárás miatt, csak csütörtökön reggel lehet repülőgépet utnak indítani.

Csütörtökön reggel Mussolini, a Dollfuss család rendelkezésére bocsátott villa elé hajtatott hatalmas autóján és Dollfussné Riminbe vitte. A meggyilkolt kancellár két gyermeke továbbra is Riccioneban maradt. Az autó a Rimini-i repülőterre hajtatott, ahol Mussolini, egy hatalmas olasz állami repülőgépig kísérte Dollfuss feleségét, aki 8 óra 35 perckor repülőgépen Bécsbe utazott.

A repülőgép egész Klagenfurtig ért el, amikor visszafelé kormányozta pilótája.

Starhemberg herceg este nyolc óra után
ujból visszaérkezett Velencébe.

Csütörtökön reggel 7 óra 25 perckor azután az alkancellár másodszor is elindult és a dél-előtti órákban meg is érkezett Bécsbe.

Dollfuss családjáról az állam gondoskodik

Ma délelőtt Starhemberg helyettes kancellár elnöklésével minisztertanácsra ült össze az osztrák kormány. A minisztertanácsban Schuschnigg dr. közoktatásügyi miniszter, aki Dollfuss megöletése után ideiglenesen a kancellári tisztelet betöltötte, az ügyek vitekét Starhembergnek adta át. Starhemberg nagy beszédet mondott, amelyben Dollfuss emberi és politikai kvalitásairól beszélt és leszögezte, hogy

a kormány továbbra is ugyanabban a harci
közösségben és bajtársi együttműködésben dolgozik tovább, mint Dollfuss vezetésével.

Az osztrák kormány hű marad Dollfuss szelleméhez és végrehajtja az elhunyt kancellár politikai végrendeletét. Így tehát Ausztria politikájában Dollfuss halálával nem áll be változás. A minisztertanács elvi határozatot hozott, amelynek értelmében Dollfuss családjáról az osztrák állam gondoskodik megfelelő módon. Egyben alkotmánytörvényt szavaztak meg, amelynek intézkedései szerint

a július 25-iki puccsban résztvevő forradalmárok fölött kivételes katonai törvényszék ítélkezik

Ennek a törvényszéknek hatáskörébe tartoznak mindazok az ügyek, amelyekről megállapítást nyer, hogy a tegnapi lázadással állottak kapcsolatban. Így tehát a polgári bíróság, valamint a rögtönítélő törvényszék helyébe a katonai törvényszék lép. A katonai törvényszék tanácsában egy bíró vesz részt, aki mellett a hadsereg három tisztje működik. A hadbírósnak nincs joga leszállítani a maximális büntetést, ítélete ellen fellebbezés nincs és azt azonnal végre kell hajtani.

A magyar kormány részvéte

Budapestről jelentik: A miniszterelnökségi palota homlokzatán hatalmas gyászlóbogó leng. Dollfuss kancellár tragikus halála mély megdöbbenést keltett a magyar politikai életben. A lesújtó eseményekről Gömbös Gyula magyar kormányelnök még szerda éjszaka személyesen tett jelentést Horthy Miklós kormányzónak, majd utána, mint már jelentettük, a magyar kormány minisztertanácsra ült össze, mely a késő éjszakai órákig elhúzódott. A kormány elhatározta, hogy a temetésen Kállay földművelésügyi miniszterrel képviselteti magát és a magyar honvédség

MINDENKINEK

módjában áll

6 havi hitelre

„Mercur” könyvre
Télikabát
Börkabát 2578
Iskola-öltöny

szükségletét hirtelen olcsó árak mellett beszerezni

MUZSAY ruhaüzletben.

szintén el fogja küldeni megbízottját. A magyar keresztény párt elnöke, gróf Zichy János, Schuschnigg ideiglenes kancellárhoz részvétáviratot intézett.

„A közeli és távoli bűnösök”

Mussolini miniszterelnök a következő részvétáviratot küldte az osztrák kormányoknak:

— Dollfuss tragikus vége mély fájdalommal tölt el. Személyes barátság és közös politikai nézőpontok fűzték bennünket össze. Ausztria függetlenségét, amelyért a kancellár elesett, meg fogjuk védeni ezennél is, ha lehet még erősebben. Dollfuss emlékének mindenütt dicsőíteni fogják az egész művelt világon. A világ morális érzése már elítélte a gyilkosságban résztvevő közeli és távolabbi bűnösöket. Fogadják részvételemet, amely egyúttal kifejezi az olasz nemzet mélyeséges részvétét is az esettel és azt egységesen elítélte.

Olasz politikai körökben a részvétáviratban kifejezett közeli és távoli bűnösök fogalmának kérdését úgy ítélik meg, hogy a ducé elénkezett a türelem végső határáig és úgy tudják, hogy a bécsi események kísérő jelenségei nem fognak nyomtalanul elmaradni.

Párisból jelentik: A francia fővárosban nagy megdöbbenést váltott ki Dollfuss kancellár meggyilkolásának híre, mert a kancellár nagyon népszerű ember volt Párisban. Az éjszakai órák folyamán sűrű tömegek álltak az újságpaloták előtt és néma megdöbbenéssel olvasták az osztrák eseményekről szóló híreket. A reggeli párisi lapok első oldalán közlik az ausztriai felkelés lefolyását, Dollfuss és a miniszterek arcképeivel. A francia politika ma reggelig nem foglalt hivatalos álláspontot az osztrák helyzettel szemben. Valószínű azonban, hogy Barthou külügyminiszter és a párisi olasz követ tegnap este ezt az ügyet tárgyalták.

Elmarad a HAPAG által rendezett Budapest—bécsi társasutazás

A Hamburg—Amerika Linie S. A. R. rendezésében augusztus 5-iki indulással hirdett társasutazás az osztrák politikai események miatt elmarad. A társasutazás, amelyet elsősorban Ausztriára engedélyeztek, azért marad el, mert a rendezőség nem teheti ki egy esetleges határozat kellemetlenségeinek az utasokat.

A Hamburg—Amerika Linie S. A. R. aradi képviselője: a Künstler Utazási Iroda az összes eddig jelentkezett utasoknak a nekik átadott sárga átvételi lap ellenében visszatéríti a lefizetett összeget és visszaadja az iratokat. A nem aradmegeiek részére az iroda postán küldi vissza az okmányokat, valamint a befizetett pénzt is, a felek által megadott pontos címre. A vidéki gyűjtőhelyek arra kéretnek, hogy a már átvett utleveleket ne küldjék be a csoportos utazásra.

Bucurestiből közel 100 utas, a Bánáthól 200, Arad és Oradeáról, Devaról és Jiul-völgyéből további 200 utas jelentkezett a társasutazásra. Ezeknek egynegyed része Bécsbe ment volna. A nem várt politikai események miatt azonban a jelentkezők nagy száma ellenére a társasutazást nem lehet megtartani.

SZERENCSEMALAC I

szombaton premier a

Terézkörúti Színpadon

zenés bulicszk. — Irta: Jean Letraz,
magyar színre alkalmazta: Bus Fekete László,
rendező: Vaszary János.
Játsszák: Vaszary Piri, Ráday Imre, Pártos Er-
zel, Komár Juliska, Abonyi, Szigeti, Z. Molnár,
Keleti stb. 2030

Használja ki az olcsó fuvardíjat július végéig

és szerezze be téli szükségletét a
Zimbrui Erdővállalatnál
amely állandóan szállít

TŰZIFÁT

bükk-, cser-, gyertyán-hasáb és dorongot legjobb minőségben és legolcsóbb napi árban vagontelekben, ugyancsak száraz, villázott, frissen égetett **bükkfaszenet** detail eladásra, de különösen malmok és iparvállalatok részére. — Kérjen ajánlatot **Intreprindere de Padure Zimbru**
Birou central, S ruda Seminarului 4. Telefon 322. 2938

Egyetlen kisebbségi vasutas sem bocsátható el kártalanítás nélkül,

aki az átvétel pillanatában szolgálatban volt. — Az elbocsátásokról végső fokon a bucuresti-i központi fellebbezési bizottság dönt

Hosszu hetek teltek el azóta, hogy a magyar nemzetiségű vasúti alkalmazottak kétségek és remények között hánykolódnak amiatt, hogy mi következik rájuk augusztus 31-ike után. Azoknak nagyrészt ugyanis, akik az áprilisban tartott nyelvvizsgán elbuktatták, augusztus végével akarja elbocsátani a szolgálatlaltól a CFR.

Az elbukottak már kézhez is kapták az elbocsátó levelet, mely azonban nem intézkedik arról, hogy az illető vasúti alkalmazott részesedik-e valamelyes kártérítésben, vagy pedig 25—30 éves szolgálat után, minden kártalanítás nélkül, üres kézzel kerül az uccára.

Legelső lépés, amit az elbocsátásra ítélt vasutasok tettek, az volt, hogy a nyelvvizsgán való elbuktatást megfellebezték a kerületi vasutigazgatósághoz. A mi környékünkben lakó vasutasok a timisoarai kerületi igazgatósághoz nyújtották be fellebbezésüket és alapos indokolásban tárták fel, hogy a CFR. elbocsátó intézkedése jogtalan. Ezekre a fellebbezésekre néhány válasz már meg is érkezett, de sajnos,

ezek a válaszok nem voltak kedvezőek a fellebbezőkre nézve, mert a kerületi igazgatóság helyt adott a fegyelmi bizottság határozatának és megerősítette az elbocsátásokat.

Érthető, hogy ez az első fórumon való nyenyajta döntés nagy elkeseredést váltott ki a vasutasok között, kétségbeesésre azonban még nem volt ok, mert a kerületi igazgatóság döntését meg lehet fellebbezni a bucuresti-i központi fellebbezési bizottsághoz. Mindössze csak az a fontos, hogy az érdekelt betartsa a fellebbezési határidőt, amely ezekben az ügyekben mindenkor tíz nap. Az átvételtől számított tíz napon belül tehát meg lehet fellebbezni minden határozatot.

Amint már említettük, a kerületi igazgatóság kedvezőtlen döntése ellen a bucuresti-i központi fellebbezési bizottsághoz kell fellebbezni a vasutasoknak. Sokan közülük, aki kedvezőtlen döntést kapott Timisoaráról, már meg is fellebbezte ezt a döntést a központhoz. Ennek az állításnak az igazolására hívat-

koznak arra a körrendeletre, melyet a román államvasutak cluji üzletvezetősége adott ki az impérium átvételének első napjaiban. A szóbanforgó rendelet 1919. március 31-ről 21. sz. alatt kelt és abban szólítja fel az üzletvezetőség nevében Cristescu igazgató a MÁV. szolgálatában volt magyar vasutasokat, nyilatkozzanak arra voantkozólag, át akarnak-e lépni a román államvasutak szolgálatába, vagy más terveik vannak. Azok számára, akik a CFR. kötelékébe lépnek, a körlevél szóról-szóra a következőket ígéri:

„a jelenleg érvényben lévő nyugdíjszabályokat, egyszóval a személyzet összes eddig szerzett jogait tiszteletben fogjuk tartani!”

A magyar vasutasok ezt az okmányt úgy tekintik, mint alapszerződést, mely köztük és a román államvasutak között abban az időpontban jött létre, midőn még szabadon módjukban állt választani, hogy a MÁV. szolgálatában maradjanak-e, vagy átléniének a CFR.-hez. Akik pedig nem repatriáltak, hanem tovább is a román államvasut szolgálatában maradtak, azok joggal követelhetik, hogy

a román államvasut most is respektálja kötelezettségeit, melyeknek biztosításával őket a szolgálatban visszatartotta.

Ez a körlevél nem tartalmaz semmiféle nyelvhasználati megszorítást. Ezért az elbo-

Londonban felépítik Európa első felhőkarcoló repülőterét

Oriási acélkorong lesz a harminchat felhőkarcolón elhelyezett repülőtér — 5 millió fontot szánnak az építési munkálatokra —

Londonból jelentik: Hatalmas tervvel foglalkozik az angol parlament egyik tagja. W. Craven-Ellis konzervatív-párti képviselő, aki olyan pénzcsoportot hozott össze, amely

öt millió font költséggel felépíti Európa első felhőkarcoló repülőterét, London szívében,

a King's Cross és a St. Pancras állomások környékén, sőt — azok tetején! Az alapítók között nem kisebb neveket találunk, mint Sir Walter Peacock-nak, a walesi herceg volt kincstárnokának, Mr. Workman-nak, a nagy hajóépítőnek, Mr. Rodney Hamen-nak, Anglia egyik legnagyobb építési vállalkozójának, Mr. Glover-nak, a híres repülőtér-tervezőnek és Commander Gibson-nak, az ismert katonai szakértőnek a neveit.

London szívében, a St. Pancras és a King's Cross állomások vidékén 36 felhőkarcolót emelnek, elsősorban azért, hogy rájuk, mint óriási oszlopokra, tartókra ráépítsék a hatalmas repülőteret. Az építésre vonatkozó felhatalmazási törvényjavaslatot a parlament már legközelebb tárgyalni is fogja s a repülőtér már 1936-ban forgalomba kerül. A repülőtér anyaga acél lesz. Tulajdonképpen egy nagyméretű acélkorongról van szó, amelynek átmérője fél angol mérföld! Ezen a területen helyezik el a levegőben a hangárokat, az ugynevezett gépkifutókat, a benzintöltőket s magát a repülőállomást. Maga a korong forgatható lesz s nyolc részre osztható. Minderre azért van szükség, hogy a szél erejének és veszedelmének hatásait ki lehessen kerülni a fel- és leszállásnál.

CENTRAL: Premier! 7¼ és 9¼ órákor!

RONALD COLMAN és ANN HARDING
nagyhatású, lenyűgöző filmje

Az ördög sziget

SELECT: Premier! 7¼ és 9¼ órákor!

Angyal és ördög

(A lélek bosszúja)

Fantasztikus, izgalmas filmdráma, fősserepekben:
Carole Lombard Randolph Scott

A kalandos életű Lusztig kapitány Budapesten nyilatkozik

Fantasztikus lehetőségek a kínai birodalomban

Tárgyalások a nagy magyar bankok és ipari vállalatok vezetőivel

Budapestről jelentik: Huszonnyolc napos hajút után Európába érkezett Lusztig Hugó kapitány, aki néhány nappal ezelőtt jött repülőgépen Budapestre. Lusztig, akinek regényes pályafutásáról nemrégiben számolt be cikksorozatban az Aradi Közlöny fantasztikus karriert futott be. A háború alatt élelmezési kapitány volt, majd feleségül vette Walter Rathenau, az A. E. G. vezérigazgatójának leányát, később belekeveredett egy nagyarányú hadiszállítási panamába és izgalmas kalandok után Sanghaiba került, mint a kínai kormány ipari és pénzügyi tanácsadója, aki egyben a kínai hadsereg felszerelési ügyeinek teljhatalmu diktátora.

Lusztig Hugó budapesti tartózkodása során nyilatkozott és kijelentette, hogy Kína ma teljes konszolidáció előtt áll. Új világ születik ebben a hatalmas birodalomban, ahol valóság-ga fantasztikus lehetőségek kínálkoznak. Hatalmas vagyonok állanak Kínában felhalmozva, a dollármilliomosok száma talán több, mint Amerikában.

— Most nagyszabású ipari holding létesítéséről folytatok tárgyalásokat — jelentette ki Lusztig Hugó — tíz millió dollár alaptőkével.

Vezető kínai bankokon kívül európai érdeklőségek bevonásáról is szó van. Eddig az angol és amerikai tőke érdeklődött Kína iránt és nagy beruházásokat és vállalkozásokat létesítettek. Én a távolabbi világ érdeklődését akarom felkelteni Kína iránt és célból jöttem vissza Európába. Kína elsősorban ipari szempontból fontos, minden iparágban életlehetősége van. Jellemző tényként mondom csak el, hogy egyes kikötőkben ma sincsenek daruk és a legfantasztikusabb terheket is munkások cipelik. Ezeknek maximális jövedelme napi harminc lej, amiből meg is tudnak élni.

Lusztig kapitány, az egykori magyar élelmezési tiszt napokon át folytatott tárgyalásokat a nagy magyar bankok és ipari konszernnek vezetőivel, majd tegnap Prágába utazott. Kijelentése szerint csak szeptemberben tér vissza Kínába és addigra ta án összehozta a tíz millió dolláros holdingot, amelyben a magyar tőke is szerepet vállal. Lusztig Hugó fáradhatatlanul dolgozik, hogy kiérdemelje a kínai kormány nagyfokú bizalmát, amellyel egy négyszázötven millió ország jelentős pozíciójába emelte a kalandos pályafutású egykori tisztet...

HIREK

A végzetes esztendő

A vulkán kinyílt krátere vörös fényben ragyog és tengerként zudul a pusztító láva az emberre. Európa ma a világ nagy vulkánja, hatalmas, fenyegető kráterek tömegével, hol az egyikből ömlik felénk a halál, hol a másiktól zudul a forró, mindent elégető láva, egyszer Berlin, máskor Páris, London, vagy Amsterdam, néha Bucuresti és — sokszor Bécs.

Ez év elején valamelyik híres párisi jósnő jöslátát olvastam, amelyben az állítólagos telepátikus képességekkel rendelkező hölgy bejelenti, hogy 1934 a forradalmak esztendeje lesz és Európa földjét politikai megrázkódtatások rengetik meg. Telepátikus képességei folytán érezte-e ezt meg a jósnő, vagy pedig a világpolitikai helyzet intelligens figyelőjeként látta-e előre a várható eseményeket, nem tudom. Tény azonban, hogy az elkövetkezendő hónapok mindenben a párisi jósnőt igazolták, az 1934, amelynek eljöveteletét annyira remény várt, végzetes esztendő lett.

Közvetlenül az új esztendő küszöbén politikai gyilkosság híre rázta fel Európát: a vasgárdisták meggyilkolták Duca miniszterelnököt. És újév után egymást érték az események, az emberek jóformán fel sem szabadultak az egyik megrázkódtatás hatása alól, már villámként érte őket a következő, mintha az örület mikróbái szabadultak volna rá ebben az évben az emberiségre. Zavargások, puccs kísérletek, merényletek gyors ütemben követték egymást, Párisban kipattan a Stawisky botrány, amely hallatlan méreteket ölt és végül véres zavargásokká fajul. Barrikádharok dúlnak a francia városokban, örvényező tömegek támadják meg a karhatalmat, halottak, sebesültek... Franciaország szerte Szent Bertalan éjszakákat ünnepel a téboly.

És alig csendesednek le a francia forrongások, alig temették el a párisi és lillei halottakat, már vésteljes dübörgés hangzik az európai vulkán bécsi krátere felől. A bécsi munkások forradalmát gépfegyverek és ágyúk törlik le, véres uccai harcok dúlnak az egykori kedélyes császárvárosban, harci zaj veri fel a Práter csendjét... újra sebesültek és halottak tömege. Páris után Bécsben temetnek...

Pergőtűzként csapnak le az események. Az ember szinte megszédül, a telefonok, távirók és rádiók valósággal ontják a véres beszámolókat. Ausztriában robbannak a bombák, egymást követik a merényletek, Svájcban a nemzeti szocialisták megütköznek a kormányssal, Bucurestiben királyellenes összeesküvést lepleznek le, panamáki pattannak világgá és tartják izgalomban az embereket, Amsterdam uccáin csatáznak, Németországban leleplezik a Röhm-puccsot, amelyet a nagy birodalom diktátora vértengerbe fojt... a hullámok átcsaptak a távoli Amerikára, ott tör elő a láva, San-Franciskóban folynak a harcok... most újra fellángolt az ég az osztrák birodalom felett, újra ömlött a vér Bécs uccáin és egy halott kormányfő ravatala emelkedik a figyelő világ szeme elé...

Julius 26-ikát írunk. Husz esztendeje annak, hogy a halál megkezdte dus aratását és ez az aratás ma sem akar végetérni. A végzetes esztendőnek még csak közepén vagyunk, hosszú hetek és hónapok választanak el bennünket az elkövetkező új esztendőktől. És rettegéssel mered szemünk a jövő horizontjára, amely titokzatosan, ködbeburkolva lebeg az emberiség előtt. Mit hozhat még számunkra 1934, milyen megpróbáltatásokat rejtenek méhükben a hónapok? Hol szakad fel újból a kráter és merről ömlik felénk a megsemmisítő láva...? Hány áldozata lesz még a forradalmak évének...?

Kérdések zúgnak agyunkban, aggodalom tör fel szívünkben és rettegve figyeljük a napok mulását. A végzetes esztendőnek még nem érkezett el az utolsó napja...

Talán végetér az új véráldozattal a megpróbáltatás... (—rosi).

— **IDŐPROGNÓZIS:** Változó felhőzet, néhány helyen esetleg zápor eső. A szél nyugatra fordul és kissé gyengül. A hőmérséklet kissé emelkedik.

— Nagy gyászistentisztelet Ferdinánd király halálának évfordulója alkalmával. Bucurestiből jelentik: Julius 28-án, szombaton Curtea de Argesban Ferdinánd király halálának hétéves évfordulóján nagy gyászistentisztelet lesz, amelyet Mihon Cristea patriarcha celebrál, az ország összes metropolitáinak és püspökeinek segédletével. Az udvart a kormány tagjait és a magasrangú tisztviselőket különvonaton szállítják Curtea de Argesba. A gyászistentiszteleten résztvesznek mindazok a miniszterek, akik Ferdinánd király uralkodása alatt kormányoztak.

— **Javul Tatarescu állapota.** Bucurestiből jelentik: Tatarescu miniszterelnök állapota javult. Láza 37.1 fok, azonban egyelőre még az ágyat kell őriznie.

— **Módosítják a sorozási törvényt.** Bucurestiből jelentik: A „Lupta” írja: A jövő parlamenti ülészakban módosítják a sorozási törvényt, még pedig olyan formán, hogy szankciókat alkalmaznak azon liceumot végzetekkel és fiatal egyetemi hallgatókkal szemben, akik kivonják magukat a prerogatívák törvény rendelkezései alól. Megvonják a kedvezményes szolgálati időt azoktól is, akik igénybe vehetnék ezt, de rendező magatartást tanúsítottak az egyetemeken és az uccán.

— **Manolescu Strunga alminiszter betegsége.** Bucurestiből jelentik: Manolescu Strunga alminiszter egyik inspekciós körútja alkalmával fertőzést kapott. Orvosi beavatkozásra került a sor.

— **Letartóztatott olasz fascista vezér.** Rómából jelentik: A fascista párt a legutóbbi napokban kizárta a párt kötelékéből Leandro Artinati volt belügyi államtitkár, aki olyan beszédet tartott, amely a fascista körök visszatérését idézte elő. A volt államtitkár tegnap este Nalacappa mellett levő villájában letartóztatották.

— **A „halálal” áldozata.** Galatiból jelentik: Tegnap este Demetriad motorbiciklis artista, aki nővérellel együtt egy „halálalon” produkálta magát, amikor gépe 80 kilométeres sebességgel haladt lezuhant. Mindkét artistát súlyos sebesülten szállították a kórházba.

Kun Magda hazaián...

Kun Magda, a világsiker aratófő erdélyi származású primadonna, aki legutóbb Londonban házasságot kötött, partnerével Gyergyai Istvánnal, repülőgépen nászutra indult, melynek során először Budapestre látogattak el a fiatalok, azután pedig szűkebb hazájukba, Erdélybe. Kun Magda és Gyergyai István hónapok óta játszik óriási siker mellett Londonban a „Zsák-bamacska” című darabot és időközben össze is házasodtak. Az estéről-estére színre kerülő darab lehetetlenné tette számukra a szabadságot, azonban a közbejött kánikula végre kis pihenőhöz juttatta a fiatal házasságot. Repülőgépre ültek és elkészve „nászutazást” rendeznek. Az utazás programjából nem maradhat ki Erdély, hiszen mindketten innen származtak el. Valószínűleg Aradon is töltenek néhány napot.

— **Ma délelőtt érdekes esküvő folyt le az aradi anyakönyvi hivatalban.** A Városi kávéház új bérlője, Trihtern Riven Berl kötött házasságot Lazarovici Sabinával. A házasságnak külön érdekességet kölcsönöz az, hogy Trihtern felesége két hónappal ezelőtt hunyt el és Trihtern egy régi vallási hagyományhoz híven felesége hűgával kötött házasságot. Az esküvőn mint tanúk dr. Moldovan Silvius, az aradi Ügyvédi Kamara dékánja és Olariu István városi vezértitkár vettek részt. az esketési szertartást pedig Tatu János helyettes alpolgármester végezte.

— **Hatalmas erdőtüz Franciaországban.** Párisból jelentik: A Földközi-tenger partjain hatalmas erdőtüz pusztít, amely egyre terjed. A lapok a katasztrófáról beszámolva, megállapítják, hogy ilyenarányú szerencsétlenség régen nem érte Franciaországot. A tűz, amelynek terjedését a szélvihar segíti elő, több falut körülzárt és a lakosság csak a tenger felé menekülhet. A Földközi tengeri flottát a lángokban álló partvidékhez irányították és a hadihajók megkezdtek az oltási munkálatokat, amelyeket azonban kevés siker kísér. A veszélyben forgó falvak lakóit előrelátólag hadihajókon szállítják biztonságos helyre.

— **Egy olasz halászhajó utasaira is rálöttek a török határőrök.** Athéni jelentés szerint egy olasz halászhajó Rodos szigete körül török partra sodort a vihar. A török határőrök fegyverüket használták és a hajó egyik utasát agyonlőtték. Olaszország valószínűleg, mint Anglia, nemrégén történt hasonló incidense miatt, diplomáciai eljárásra tereli az ügyet Törökországgal szemben.

ERIKA cipőüzlet

helyiségét áthelyezte **Piata Avram Iancu**
Bársony barisnyáruházzal mellé. 8034

Állandó nagy raktár olcsó cipőkben.

— **Fogva marad Schwartz Sándor aradi kereskedő.** Az aradi vizsgálóbírói hivatal ma döntött Schwartz Sándor, a csempészséssel vádolt aradi kereskedő ügyében. Mint mai számunkban megírtuk, a kereskedő kérvényt nyújtott be, amelyben kaució ellenében szabadlábra helyezését kérte. Ma délelőtt foglalkozott az ügygel az első számú vizsgálóbírói hivatal, amely elutasította a szabadlábra helyezési kérelmet.

— **Az amerikai hóhullám áldozatainak száma 1123.** New-Yorkból jelentik: A hóhullám, Amerikának ez a legborzalmasabb elemi csapása egyre több halálos áldozatot követel. A hóhullám halottainak száma csütörtökön elérte az 1123-at. Missouri államban egyedül 312 ember halt meg a borzalmas meleg következtében.

— **Elásta ujszülött gyermekét egy aradi cselédleány.** A Str. Banatului 5. számú házban lakó feljelentést tettek, amelyben arról számolnak be, hogy a házban szolgált egy fiatal cselédleány, akinek a múlt héten gyermeke született. A leány a pincében szülte meg gyermekét, aki állítólag holtan jött a világra és azután elásta. Az eseményre a ház lakói tulajdonképpen úgy jöttek rá, hogy a házőrző kutya a csecsemő holttestét kikaparta a földből. Amikor a házbéliek ily módon tudomást szereztek a történetről, figyelmeztették a leányt, hogy ennek következményei lesznek. A cselédleány erre lesietett a pincébe és a holttestet újságpapírba csomagolva elvitte. A feljelentés a továbbiakban elmondja, hogy a leány azóta eltűnt és hollétérol nem tudnak semmit. A rendőrség emberei a különös feljelentés ügyében bevezették a nyomozást. A nyomozás eddigi eredményei alapján őrizetbevettek egy közelben lakó idős asszonyt, aki ellen az a vád, hogy jelen volt, amikor a cselédleány megszülte gyermekét és tudott arról, hogy az elásta a holttestet. A vizsgálat folyik és elsősorban a cselédleány hollétét akarják felkutatni.

— **Titokzatos asszony bujkál Arad egyik külvárosban.** Két nap óta rejtélyes eset tartja izgalomban az egyik segai ucca lakóit. Kedden, a késő esti órákban egy idős asszony jelentkezett a Ionel Ciordas-ucca egyik házában, ahol kijelentette, hogy eltévedt és szeretné ott tölteni az éjszakát. A zavart beszédű asszony gyanút keltett és elutasították. A ház lakói azonban megfigyelték, hogy az ismeretlen asszony nem megy tovább az uccában, hanem egy közeli kukoricásban tünik el. Alarmirozták a szomszédságot és vasvillákkal, kapákkal indultak az asszony keresésére. A kutatás sikertelen maradt, az ismeretlen nem találták meg. Szerdán este ismét felbukkant a titokzatos ismeretlen, aki ezúttal az ucca egy másik házában próbált éjszakai szálláshoz jutni. Amikor elutasították, újra eltűnt. Az ucca lakói közül többen ráismertek az asszonyban egy volt iparos özvegyére, aki néhány évvel ezelőtt megőrült és a jimboliai elmegyógyintézetben állt kezelés alatt. Azt hiszik, hogy az öreg asszony megszökött az elmegyógyintézetből. Szerdán éjszaka egész expedíció kutatta az asszonyt, aki valószínűleg még mindig Segában bujkál. Az esetről értesítették a segai rendőrséget is, amely szintén megindította a nyomozást a titokzatos nő kézrekerítésére.

— **Az Aradon és a megyében elterjedt sertésvész komoly méreteket ölt és súlyos gondokat okoz nemcsak a gazdáknak, de az illetékes hatóságoknak is.** A vész terjedésének megakadályozására az aradvárosi állatorvosi hivatal elzáratta a perneavai, Ludig-tanyai és a segai legelőket és megtiltotta, hogy úgy ezekben a városrészekben, mint Gradisten az uccára engedjék a sertéseket. A megrendelt oltóanyag még nem érkezett meg és az állatorvosi hivatal ezért még nem kezdhetette meg a sertések beoltását. A megyében hasonlóan komoly a helyzet. A megyei főállatorvosi hivatal jelentése szerint 8 járás 36 községében 326 házból fordult elő sertésvész. Eddig a megyéből 967 állat megbetegedését jelentették be. Eddig 470 sertés hullott el, 44-et pedig kiirtottak. A megyei sertések részére elegendő mennyiségű oltóanyag áll rendelkezésre, így tehát a megyében már megtehető a kellő óvintézkedések. A prefektúra 32 liter szérumot bocsátott a főállatorvosi hivatal rendelkezésére és eddig már 527 sertést oltottak be. Szakszerű gyógykezeléssel 231 állatot sikerült megmenteni. A vész az óvintézkedések ellenére terjed és nagy károkat okoz a gazdáknak, nemcsak az állatok elhullása által, de amiatt is, hogy a vész miatt az export már hetek óta szünetel.

— **Kényelmes bőrüléssel autóbussz-kirándulást rendez Moneasara a Societati Carpatina.** Indul szombat délután fél 3 órakor, visszaérkezés vasárnap este fél 10 órakor. Vezető: Sándor Iván. Jelentkezni: Sándor Iván sorsjegyiroda. 3038

— **Akinek a szív működése rendetlen, ugy-szintén az, akinél a vérnyomás emelkedésnek tünetei mutatkoznak, úgy érhet el erőlködés nélkül megfelelő könnyű sékelet, ha reggel éhgyomorral egy kis pohár természetes Ferenc József keserűvizet iszik.**

— **Ma az alanti gyógyszertárak tartanak éjjeli szolgálatot:**

RÉNYI: Bulevardul Regina Maria.

KAIN: Piata Avram Iancu.

NIEDERMAYER: Piata Szt. Sava.

Üzlethelyiségemet lebontják!!!**Barakba költözöm!!!**Leszállított olcsó
árakban árusítok! 2940**ELITE illatszertár**

Fischer Eliz-palota.

Kérem kirakatárait megtekinteni!!

— Hírek a rendőrségről. Kohn Sámuel micalacai lakoshoz betörték, ellopták óráját és néhány száz leinyi készpénzét. — Sarcasani Florie Str. Pacurar 9. szám alatti lakos vedőhőzsefőjét jelentette fel, mert az őt bántalmazta. — Ugyancsak könnyű testi sértés címén tett feljelentést Köteles Julius aradi lakos házigazdája ellen. A vizsgálat megindult.

— Az aradi tudószanatóriumban kötött házasság tragikus vége. Egyik legutóbbi számunkban megemlékeztünk arról a tragikus körülmények között lefolyt esküvő szertartásáról, amelynek színhelye az aradi tudószanatórium volt. Julius 21-én a tudószanatórium egyik beteg szobájában összeeskették Novák István tüdőbeteg aradi sofőrt Neisz-Neischer Auréliával, aki a szerencsétlen sofőrnek régi szerelme volt. Az aradi anyakönyvi hivatalba ma jelentés érkezett a tudószanatóriumból, hogy Novák István meghalt. Novák Istvánné tehát, akinek esküvője alig néhány nappal ezelőtt folyt le, egy heti szomorú házasság után — özvegy.

— Tekeverseny a Lantos-telepen. Folyó hó 29-én, vasárnap nagy tekeverseny lesz a Lantos-telepi pályán. A verseny délelőtt 10 órakor kezdődik és este 11 óráig tart. Három női- és hat férfi-díj kerül kiosztásra a nyerők között. A versenyen minden tekekedvelőt szívesen lát a rendezőség.

Mesterség

— Mi az kedves doktor ur, maga képeket fest?

— Oh igen, az időt Őm vele.

— Hát nincsenek már páciensei?

— Szenzációsnak ígérkezik az aradi Jótékony Zsidó Nőegylet nagyszabású gardenpartyja, amit vasárnap rendez meg az Öregek Otthonában. A kertünnepély, amelynek rendezőgárdája már hetek óta készül az eseményre és amelyre kitűnő jazzt szerződtettek, délután 6 órakor veszi kezdetét. A táncoló közönség részére kiváló buffé áll rendelkezésre és a Nőegylet tagjainak hozzáértő rendezése már előre sikert ígér. Mint megirtuk, belépődíj az ünnepélyre nincsen, csupán az uzsonna árából befolyt összeget fordítja a Nőegylet jótékony célra. Az uzsonna ára 30 lej. Tetszés szerint vagy kávé, jegeskávé, vagy pedig fagyilatot szolgálnak fel ezért az árért. A szórakoztató zenén, a táncon kívül, még a bridge is változatossá teszi majd a kitűnőnek ígérkező kertünnepélyt. A rendezőség ezután kéri fel a Nőegylet tagjait, hogy a buffé részére készítenő ételeket és italokat vasárnap, a kora ebédutáni órákban kiadják az Öregek Otthonába, hogy az érkezőket már a felszerelt buffék várják.

— Dr. Kurzer Károly fogorvos rendelőjét a Bohus-palotába helyezte át: II. kapu. I. emelet.

— Agyonlőtték a lemergi gimnázium igazgatóját. Lembergől jelentik: Orozva agyonlőtték szerdán délben az itteni rutén gimnázium igazgatóját. A tettest elfogták, de egy őrizetlen pillanathoz öngyilkossági kísérletet követett el és a kórházba kellett vinni. Revolvért találtak nála, olyant, amilyent a legutóbbi időkben ukrán terroristák használtak. A gyilkosság mögött politikai hátteret sejtjenek.

— Az Aradi Magántiszviselők Egyesületének könyvtára. Működési programunknak megfelelően meg akarjuk valósítani az AFPA könyvtárát, amely az egyesület helyiségben díjtalanul álljon tagjaink rendelkezésére. Nincs oly magántiszviselő — bármily szerény keretek között is — akinek ne lenne 10—20 oly, már kiolvasott könyve, a melyet nélkülözhetne többi kartársai javára. Ezen könyvadományokkal könnyű szerrel össze lehetne gyűjteni az AFPA könyvtára részére legalább 5000 kötetes különböző nyelvű és igen változatos tartalmu könyvet, ami igen szép kezdetnek mondható. Kartársak, adományozzátok felesleges könyveiteket közhasználatra egyesületünk könyvtárának, ami hitvatva van azt a hézagot kitölteni, ami sorainkban látog. Kartársak, készítsétek elő felesleges könyveiteket.

LEGUJABB**Súlyos vádbeszédet mondott Németország ellen**

dr. Adam Robert, a Heimatsdienst kormánybiztosa

Éjszaka negyed tizenkét órakor dr. Adam Róbert, a Heimatsdienst kormánybiztosa feltűnést keltő beszédet mondott a bécsi rádióban: kemény hangon támadta Németországot. Kijelentette, hogy a szomorú eseményekkel kapcsolatosan a német rádióállomások hivatalos közlései példátlan hazugság-szövevényvel próbálták még növelni a keletkezett kaoszt.

— Délután két óra 15 perckor a berlini rádió azt adta le — mondotta Adam dr., — hogy Heimwehr-puccs volt Bécsben, míg négy órakor már véres uccai harcokról számolt be, egy órával később pedig közölte, hogy az osztrák hadsereg átpártolt a néphez, amely elsöpri a kormányt helyéről. Mindig az osztrák népet emlegette a berlini rádió, sohasem beszélt terroristákról, vagy nemzeti-szociálistákról.

Azt hangoztatta Berlin, hogy a nép forradalma folytán összeomlott az osztrák kormányhatalom, majd azokról az állítólagos kínzásokról beszélt, amelyekben Ausztriában a nemzeti-szocialista elveket vallókat részesítették.

Több ízben hangsúlyozta, hogy a hadsereg a nép pártján áll és hogy a tömegek fenyegető

magatartást tanúsítanak a Heimwehr-rel szemben.

— A hazugságok folytatódttak — mondta továbbá dr. Adam, — amikor Rintelen követet a részvétel gyanuja címén őrizetbe vették, azt a hint adták le, hogy Rintelen megbízást kapott a kormány megalakítására. Este kilenc órakor, amikor egész Ausztria tudta már, hogy Dollfuss kancellár halott, ocsmány szidalmakkal halmozta el úgy őt, mint az osztrák kormány többi tagját a berlini hivatalos rádióadó.

amely többek között kijelentette, hogy „népítéletet tartottak Dollfussék felett”.

Később védelembe vették a gyilkosságot és közölték, hogy Ausztria németsege győzelmét ünnepli. Nem tudok elég kemény kifejezéseket használni arról az orvtámadásról, amelyet német a német ellen ilyen alacsony módon intézett. Berlinben nyugszik a felelőség az eseményekért...

A beszédet francia, angol, majd olasz nyelven ismételték meg a világ összes népei számára.

Stájerországban még nem verték le a lázadókat

A stájerországi felkelésről jelentik: Judenburg után Steins, Ipoben és Domanz is kapitulált. Még hat községet kell a Heimwehrnek elfoglalnia.

A halottak száma eddig tizennygy.

A legyőzött nemzeti-szocialisták tömegesen szöktek át Jugoszláviába, nehogy statáriális bíróság elé kerüljenek.

A Stájerországban még mindig tartó küzdelmek miatt, az osztrák vasutak közhiressé váltak, hogy

a vasúti forgalom Sätzthal állomáson keresztül lehetetlenné vált. A Linzbe, vagy Innsbruckba igyekvő utasokat kerülő utakon szállítják ebbe a két városba.

Stájerországban elrendelték a rendkívül ostromállapotot. A házak kapuit délután hét órakor zárniok kell. Sem színházi, sem mozil előadásokat tartani nem szabad. Az uccai csoportosulás szigoruan tilos. Este kilenc óra után a lakosságnak tilos az uccán tartózkodni.

Hivatalos helyen kiadott közlemények szerint, Ausztriában, — egy kormányzóság kivételével — rend uralkodik.

Stájerországban szerda délelőtt óta harcok folynak.

Judenburgban a lázadás még pénteken délelőtt is folyt. Négy száz fellegyverzett horogkeresztes szembeszállt a Heimwehr-csapatokkal, amelyek gépfegyvertüzeléssel megfutamították a horogkereszteseket. Harc közben az erdőségekbe vonultak, ahol folytatták a védekezést. A katonaság azonban legyőzte a lázadókat. A haronak állítólag tiz halottja van. Steins községben szintén sor került harcokra, azonban a védőőrség csapatai itt leverték a feikeiket. Ugyanez történt Ills községben, Silbenkantenben is.

Három helyen azonban nem sikerült leverni még a nemzeti-szocialistákat. Ezekre a helyekre nagyobb katonai erőt vezényelték ki, amelyek utban vannak.

Komor gyászpompával szállították át ma délután hat órakor a meggyilkolt dr. Dollfuss. Engelbert kancellár holttestét a kancellári palotából a bécsi városházához, amelynek nagytermében felvatalozták. Az átszállításnál megjelent Miklas szövetségi elnök, valamint a kormány összes tagjai, a Heimwehr Starhemberg hercege vezetésével, a Harcias front dr. Stefan vezetésével, az egyesületek, szövetségek, a Bécsben akkreditált diplomaták és a hatalmas papi segédlet.

A koporsó beszentelésekor az egyházi szertartást végző főpap beszédet mondott, amelyben méltatta a meggyilkolt kancellárt, akinek jelszava „Österreich über alles” volt és akinek meggyilkolása nemcsak szilárd politikai meggyőződése, hanem mély vallásossága miatt is történt. A beszéd elhangzása után megindult a hatalmas, impozáns menet, Bécs város közönségének monstro sorsfala között.

„Trientől Innsbruckig rövid az út...”

Párisból jelentik: Francia politikai körökben az a vélemény alakult ki, hogy az osztrák eseményeknek komoly következményei lesznek. A francia külügyminisztériumban állandó tanácskozások folynak Barthou és a párisi olasz nagykövet között és

a megbeszélésekbe bevonták a kisantant-köveket is, akikkel a külügyminisztérium állandó kontaktust tart fenn.

A lapok hatalmas cikkeken foglalkoznak az eseményekkel. A „Petit Parisien” szerint Berlin már hétfőn éjszaka informálva volt a készülő puccsról. A lap szerint az a hivatalos álláspont alakult ki, hogy nemzetközi akcióra még nem kerülhet sor, be kell várni az elkövetkező eseményeket, hogy adott helyzetben habozás nélkül cselekedhessen. A „Matin” szerint Németország olasz-francia demarsot kap. A „Le Journal” feltűnést keltő cikkben jelenti be, hogy

az első rendszabály a Trientnél álló olasz csapatok Ausztriába való bevonulása lesz.

Trientől Innsbruckig rövid az út — mondja a lap — Németország megkapta a kellő figyelmeztetést.

Bucurestiből jelentik: Az uralkodó megbízásából Urdeleanu, a király adjutánsa ma megjelent az osztrák követségben és Őfelsége részvétét tolmácsolta Dollfuss kancellár elhunytá alkalmából. Tatarescu miniszterelnök részvétáviratot intézett az osztrák kormányhoz.

URANIA

MA, pénteken 7¼, 9¼ órakor utoljára

Legolesőbb helyárrakkal

Lehár Ferenc világsikerű operettje

Bór, dal, osók

(FRIEDERIKE)

Hans-Heinz Bollmann, a berlini operaház első tenoristája, Mady Christians, Paul Hörbiger

Jön: **WAMPYR!** Jön:

A béke utolsó huszonnégy órája

Ez márc háboru...

**A háboru első stációt — A vonaton megszűnt a különbség az első és a harmad-
osztályú kupék között — Nincs hordár, nincsen pincér, mindenki bevonul —
Kapkodás, zűrzavar — A kávéházi Konrádok — Utazás Zimonytól Budapestig...**

(Copyright by Jób Pál, Utányomás tilos).

Trencsénitpolic, 1934. július.

Mint életnek annyi sok forduló pontján, mandulagyulladás kaptam Zimonyban is.

És azóta is mindaddig, amíg Kellermann doktor ki nem vágta tavaly a Fasorban a manduláimat. Éjszaka, Zimonyban harminckilencen túl szaladt fel a lázam, vacogtam, amikor reggel elindultam barna bőröndömmel az állomás felé. Már nem volt menetrend. Ha összetoltak hat-hét vagonot, akkor megindult egy vonat. A forgalmi tiszt a „háborus menetrendet” tanulmányozta. Faládákkal, virággal a kalapjuk mellett jöttek a rezervisták, némelyiknek a nadrágjához csimpaszkodtak maszatos gyerekek. A legtöbbször jókedvű volt, néhányan még nótáztak is, csak az asszonyok szeméin csillogott a könny. Zupás őrmesterek intézkedtek a sinek között és hangosan káromkodtak.

A várótermek tele voltak bevonuló katonákkal.

Kerestem a szöke pincért a Centralból, de nem találtam meg. És nem volt itt a cigány sem. Biztosan Zimonyban maradtak.

Egy fiatal lány pántlikát árult, tarka szalagok heverték fonott kosarában és négy fillérbe került darabja a pántlikának.

Daloló katonák, virágos csákok, muzsikaszó...

Ott állt a sineken a pesti gyors, de vagy fél órával később indult el, mint tegnap. A kupék nem voltak már kisöpörve. És a kalauz is az utolsó percben ugrott fel. Tisztekeltek felém a kocsi, szemben ült velem egy rezervista doktor, elhozta magával az esernyőjét is. Biztosan azt gondolta, hogy szüksége lehet rá a svarmléniában. Egy másik hadnagynak pántlikás palack lógott a nyakában, posztóval áthuzva és sorra kínált mindenkit. Meleg teát hozott el magával a termoszában, aztán rudszámra szalámit. Ugy jött el, mintha kirándulásra menne. A familiája ott ugrándozott a vonat előtt és az asszony egyre azt kiáltotta: „Aztán ne felejtse el Henrik mindennap irni!” Henrik pedig mosolyogva intett le: „Legyél nyugodt Adélmám, mindennap írok! De ugye tart sokáig... Hamarosan itthon leszek. A Svarecnak mondd meg, hogy állítsa össze a Bakai számláját. És ne engedjen belőle semmit! Aki két hónapig nem fizet, annak nem jár kassza-skonto!”

A közbeeső állomásokon ködmenes atyafiak

Féltékenységi rohamában egyetlen fejszeccsapással megölte a feleségét

A gyilkosság zajára felébredt gyermekét előbb elaltatta, és azután jelentkezett a rendőrségen

Oradeáról jelentik: Tegnap hajnalban a Francia sor 18. szám alatti házban Szabó Márton vasesztergályos egyetlen fejszeccsapással megölte 28 éves fiatal feleségét. Szabó Márton hosszabb idő óta állás nélkül volt és részben emiatt, részben pedig a férfi féltékenységi mániája miatt napirenden voltak a veszekedések a házastársak között.

Kedden este a férfi úgy tett, mintha elmenne otthonról, de ahelyett, hogy eltávozott volna, az udvaron elrejtőzött és leste, hogy mikor megy be valaki a feleségéhez. Tizenegy óráig állt mozdulatlanul egy farakás mögött, akkor azonban megunt a várakozást és látva, hogy senki sem kereste fel az asszonyt, bement hozzá. Itt aztán okot talált arra, hogy kitörjön kettőjük között a veszekedés, melynek hevében fejszét ragadott és egyetlen csapással megölte feleségét. A nagy zajra felébredt öt éves kisleánya, aki a vérben tekvő édesanyja láttára sírva fakadt. Szabó Márton erre feleségét letakarta, megmosakodott, átöltözött, a gyermeket elaltatta és elment a rendőrségre, hol önként feljelentette magát. A rendőrségen azonnal letartóztatták és megkezdték kihallgatását.

nagy, sáros csizmákkal szálltak fel a második osztályba. A harmadikban már nem volt hely. Aztán megtelt velük az első osztály is. Ott tolongtak a folyosókon. Pipájuk szárát szorongatták a foguk között, teleköpködtek a végigszaladó linoleumot. Senkisémet kérte a jegyket. Ujvidéken őrijárat akart felszállani a vonatra, de amikor a bakák látták, hogy zsufova van minden vagon, csak benéztek az ablakokon és tovább álltak. Itt rengetegen szálltak le, de egyre újabb utasok jöttek.

Szabadkán a vendéglős, meg a családja hozták nagy tálcákon az ételeket. Pörköltet, gulyást és virslit száfttal. Csak egy sánta pincér bicgett habzó sörös poharakkal mögöttük. A többiek berukkoltak. Egy utas hangosan káromkodott, mert nem akadt hordár, aki felsegítette volna a cök-mókját. A hordárok is berukkoltak már. És nem tördött senki a dühöngő pasassal, aki hangosan kiabálta: „Majd megmutatom én maguknak! Jelentést teszek az üzletvezetőségnek! Ez mégis csak disznóság!” Az emberek nem is hallgattak oda...

Katonabanda játszott az állomáson és tíz perc helyett egy órával tovább állunk itt. Zimony felé szaladó vonatokon lovak nyerítettek és most megértettük azt a felirást, amelyiken boldog békében annyit mosolyogtunk. „Negyven embernek, vagy hat lónak” — ez állott a teherkocsik ajtajain és a vagonokban, amelyek azelőtt búzát, ekevasat, boros hordókat, meg laposra fűrészelt deszkát szállítottak, most huszárok álltak. És a félig felhuzott ajtók rozsdabarna lapján át láttam a „hat ló” viháncoló fejét... Más teherkocsikban, keresztbe rakott padokon katonák ültek, nótázza, megszámláltam őket: pontosan negyvenen voltak... Ugy, ahogyan a vagonok ajtaján olvashattuk...

Negyven ember, vagy hat ló...

Utközben megállunk olyan állomásoknál is, ahol azelőtt nem tartott haltot a gyors. És sokáig vártunk. Zsufozt katonavonatok robbantak el mellettünk, mindegyikben daloltak a bakák, fűzerek, meg utászok. Hosszu vonatok ezek, a mozdony után másodosztályú kocsi kapcsolak, ebben ültek a tiszt urak, aztán a teherkocsik sora következett. A legénység és a lovak, meg gépfegyverek számára. Zöld faágakat kötözték szalaggal a gépfegyverek csövei mellé és virágok hervadtak a lovak kötőfékjénél is...

Rengeteg vonattal találkoztunk utközben.

Talán ötvenet számoltam össze Zimonytól Kelenföldig, de lehet, hogy még annál is többet. Meg kellett tudnom, akarva, nem akarva, hogy ez már a háboru...

Csütörtökön délután fél négykor szép, rendez, tiszta vonattal indultam el Trencsénitpolicról és vasárnap este piszkos, zsufozt vonattal érkeztem meg Kelenföldre. Ahonnan elindultam: ott még béke volt, ahova megérkeztem, ott már a háboru zajongt...

Persze még nem az igazi.

Nevek, amiket akkor még nem ismertünk

A lövészárkokat még csak hetek múltával kezdték el megásni. És a térfépeken talán még hajszálvékony betűk se jelezték neveit azoknak a kis helységeknek, amelyeket meg kellett tanulnunk. Csak azokat a városneveket ismertük, amiket hosszú nádpálcával magyarázott el a térkép előtt a földrajztanár. Dehogy tudtuk meg, hogy Görz mellett ott van a Doberdo és ott kanyarog liláskéken az Isonzó folyó. Lüttichről sem hallottunk ak-

TUSNAD a Kárpátok gyöngye,

Ciuc megye déli részén, ősi fenyveserdőktől körülvéve.

A mesterséges tó partján épített strand a fürdőközönség találkozó helye, ahol uszásra, vízisportokra, napfürdőzésre egyszerű alkalom van.

Gyönyörű kirándulási alkalmak.

Információ, árak, jelentkezés:

a Sándor (EUROPA) hiv. menetjegyirodában
buiev. Regina Maria 10., a megyei prefektúrával szemben, — Consum-tagok készpénzárán 6
havai részletre v. hetnek részlet. 4:5

kor és ismeretlen volt előttünk a marnei mező és Volhinia. És nem ismertük Höfer generális nevét és azt se tudtuk, hogy ezentul, ha irni akartunk a testvérünknek, vagy az apánkknak, a városok, vagy falvak neve helyett azt kell odairni a sűrű tábori levelezőlapra: „Feldpost 183.”

Amikor elmúlt a béke utolsó huszonnégy órája és következett sorra július huszonhatodika, csak katonabanda volt még és felvirágozott sapkájukban daloltak a bakák...

A kelenföldi pályaudvaron is szólt a muzsika. Csillogó gombokkal mentéjén mosolygó arcú katonatiszt ölelt át. Alig akarom megismerni: Arányi Zsigmond doktor volt, a trencsénitpolicai fürdőigazgató. Ő ujságotlta el, hogy Teplic, mint a többi fürdő, egy nap alatt elnéptelenedett. Mindenki hazautazott. A koffereimet ő hozta el Pestre. Meg is találtam, Liptai Imrénél, a Pesti Napló főszerkesztőjénél.

Arányi tanácsos ur maga küldte fel hozzá.

Már ő sem talált hordárt.

Kelenföldről kocsival mentem be Pestre.

A kávéházak zsufova voltak. És az uccákon tolongott a nép. Az emberek összecsoportolták a bevonuló katonákat. Dalolva mentek tündető tömegek a köutakon, az aszfalton összeázott az ujságpiros a virágokkal...

Aztán megjelent a hadüzenet.

Berchtold gróf jegyezte. Ez volt az utolsó két mondata: „A császári és királyi kormány szükségét érzi annak, hogy jogainak és érdekeinek megvédéséről gondoskodjék és a fegyverek erejéhez fordul. Ausztria-Magyarország tehát ezen pillanattól kezdve hadiállapotban lévőknek tekinti magát Szerbiával.”

Munkában az első „kávéházi Konrádok”

...És egyre több lett a katonavonat és egyre kevesebb az odahaza maradt civil. Akik itt maradtak, azokból kerültek ki a kávéházi Konrádok. Ott ültek az Abbázia, meg a Newyork terraszán és színes gombostűket szurkáltak a térfépekre. Kritizálták a hadvezetőséget és a „pesszimisták” is négy hétre jóslták a háboru végét...

Ki álmodta volna akkor, hogy négy esztendeig tart a világégés és hogy tizmillió ember holtteste tölti meg a temetőket, ahol azelőtt sohasem temettek...

Ki álmodta volna akkor muzsikaszó mellett, hogy véresek lesznek a folyók és romokká válnak városok. Akik ott voltunk a háboru születésénél, mindnyájan, én is, izgatottan és reszkedve, dehogy is hittük volna, hogy Pasics vékony, nyitott kurtája 1914. július 25-ikén, délután öt óra harminckilenc perckor ilyen gazdag ajándékot viszen magával az osztrák-magyar monarchia belgrádi követének fogadószobájába...

Ahonnán kereken husz évvel ezelőtt, egy verőfényes szombati napon elindult utjára csontos kezével a háboru...

Paál Jób.

Volt aradi gyárigazgató özvegyének nyolcezer dollár kártérítést ítélt meg a budapesti törvényszék

Aradi ipari és kereskedelmi körökben még mindenki emlékszik Hermann Gyula volt aradi gyárigazgatóra, aki a háboru alatt telepedett le Aradon, mint az egyik legnagyobb iparvállalat kereskedelmi igazgatója. A nagy szorgalmu és az előkelő társaságokban rendkívül rokonszenvesnek ismert igazgatót súlyos kór támadta meg 12 évvel ezelőtt és hosszabb ideig svájci szanatóriumokban gyógykezelte magát és mintegy tíz évvel ezelőtt, amikor már megvált aradi pozíciójából, Budapesten elhunyt. Hermann Gyulának, aki testvéröccse a nagyhirű Hermann Lipót festőművésznek, egy aradi pénzintézetnél nyolcezer dollár betétje volt, amelyet Budapestre költözése után a magyar fővárosba diszponáltatott és a Földhitelintézetben helyezte el. Ez az intézet kevés idővel a betét elhelyezése után fizetéseképtelenné vált és Hermann igazgató özvegye akkor semmit sem kapott vissza dollár-betétjéből. A fizetéseképtelenség miatt honyodalmak keletkeztek, s bírói fórumok megállapították az insolvencia okait. Az erről szóló tárgyalások eredményei következtében Hermann Gyula özvegye pert indított a bank volt vezetői ellen. A kereset szerint a vezetőség a nyolcezer dollár elhelyezésekor már ismerte a pénzintézet súlyos helyzetét tehát nem lett volna szabad újabb bankbetétet elfogadnia.

Most azt jelentik, hogy a budapesti törvényszék a volt aradi igazgató özvegyének álláspontjára helyezkedett és ítéletében megállapította az említett bank vezetőinek anyagi felelősségét, amelynek alapján a nyolcezer dollár megtérítésére kötelezte őket.

I. Boris, Andorra elüldözött királya parkettáncos volt Budapesten

Beszél „öfelségéről” az artistaüagnök, aki állást szerzett neki a Jardin de Parisban — Mit mond a budapesti táncosnő, aki I. Boris andorrai bárjának volt az alkalmazottja

Budapestről jelentik: Néhány héttel ezelőtt nagy feltűnést keltett a világlapok híradása, amely arról számolt be, hogy a kis Andorra köztársaságban egy holland származású tornatanár puccsot kísérelt meg eredménnyel és a sikeres manőver után I. Boris néven királlyá koronáztatta magát. Ugyanez a világlapok arról is beszámoltak, hogy az új király, akit a kis állam lakossága nagy örömmel és szeretettel fogadott, levélben felajánlotta az egész országot a franciáknak, akik, a lapok közlése szerint, tárgyalásba is bocsátkoztak Andorra királyával. Egy váratlan esemény azonban megzavarta a tárgyalásokat. Éspedig: a köztársaságpartiak fellázdak, elűzték I. Boris királyt, aki Spanyolországba menekült és ott hadsereget kezdett szervezni, hogy azzal visszafoglalja országát. Ebben azonban megakadályozta a spanyol rendőrség, amely felsőbb utasításra elfogatta és letartóztatta Andorra királyát. Jelen pillanatban Andorra megkoronázott királya a barcelonai katonai fogház foglya.

I. Boris karriergényét az élet írta. Izgalmasan érdekes ez az életregény, amelynek egy fejezete a magyar fővárosban játszódott le.

Indulás egy holland faluból

1900. Hollandia. Csendes kis falu, egyezérű, dolgos, jószívű holland parasztok. Itt született meg egy asztalosmester kislánya, aki rövidesen Londonba került, ahol kitanulja a cipész-mesterséget. A kis kamasz nagyon élénk, okos gyermek, sokat ugrál és furcsa, groteszk táncával magára vonja a figyelmet. A gyerek, látva sikerét, tanulni akar. Tánccot akar tanulni, híres művész akar lenni. Vágya teljesedik is és rövidesen színpadra is lép. Ekkor tizennégy éves és 1914-et írunk. Jönnek a zavaros idők, háboru seprí végig a világot, kis hősnők el-tűnik, majd jóval később, 1926-ban feltűnik Berlinben, mint parkett-táncos. Fess, elegáns, de ekkor már előkelő, jól hangzó nevet visel. Így hívják: báró Stossynesse.

Berlin. Lokál, nők, pezsgő. Kártya. Erős szenvedély, hajnalig tartó kártyacsaták, kellemetlenségek. Mennie kell Berlinből.

A pesti táncos

Budapest. Konjunktúra. All a bál, zsufolt lokálok, elegáns nők. Ide érkezik meg a fiatal, Berlinből sietve eltávozott táncos. Itt felkeresi az egyik artistaüagnökséget, amelynek főnöke, Hegedűs László elhelyezi az egyik nyári lokálban. Új élet, ragyogó, mondain élet. Fényes nők, sok pénz és feltűnik a láthatáron egy társaságbeli asszony. A fess, titokzatos báró és az asszony között tánc közben megindul előbb a szelid flört, majd a heves udvarlás, amely a férfi Park szállóbeli lakásán ér véget. Botrány. A fiúnak menni kell. Új város. Páris. Majd Róma, Velence és Mallorca. Itt ismerkedik meg egy furcsa, titokzatos nővel Mistress Florence Marmonnal, egy kereskedő elvált feleségével. Új, nagy szerelem. Sok pénz, nagy mulatások és végül rendőri beavatkozás. Újra tovább kell menni. De most már az asszonnyal. Újra Budapest. Hotel, elegáns lakás. Kötvényüzletek. 1931. Rossz idők, pénztelenség, fizetésnélkül való távozás és megérkezés Adnorra.

A „Paradicsom bár”

Az asszony bárt nyit. Neve: „Paradicsom bár”. A kis, szolid, püspöki köztársaságban nagyon népszerűvé válik az ott ismeretlen fajtájú szórakozóhely, ahová két-három táncosnőt szerződtenek. Az egyik leány magyar, ma is itt él Pesten. A „Paradicsom bár” jól megy és az asszony meg „uno-

kaffivére, a báró” népszerűek, szeretik őket. A férfi politizálni kezd. Elveket hangoztat, beadványokat szerkeszt, közéleti tevékenységet fejt ki.

Hosszu, az éjszakába nyúló tárgyalások a köztársaság jelentős polgáraival, tervezetések, megbeszélések, készülődés egy nagy államszínre — puccsra. A bár homálya, puha bársonya jó takarónak bizonyul, elérkezik a cselekvés ideje. 1934 június 28.

Kegyelmes ur, ön a foglyom!

Nevezetes dátum. Csendes nyári este. Lassan mulik az idő. Az uccán furcsa, komoly tekintetű férfiak gyülekeznek. Valami készül. Éjfél. Lassu csapat közeledik a püspök, a köztársaság elnöke csendes, alvó palotájához.

Fehér, kétemeletes épület. Itt lakik az elnök. Soed Urgel püspök. Vele lakik a kancellár, August Neuvalent is. Éjfél van, a csendes csapat a palotához érkezik. Az őrt lefegyverezik. A vezető, báró Stossynesse, felűt kíséretével a lépcsőkön, bekopog az elnök-püspök ajtáján, az ajtó nyílik, a báró belép, meghajol az öreg főpap felé, halkán szól:

— Kegyelmes ur! Ön foglyom!

Réggel. Az uccán katonák. Az új impérium katonái. A polgárság tudomásul veszi a változást, a báró megkoronázza saját magát. Király lett. I.

Felejthetetlen élmények várnak a

Budapest-bécsi társasutazás

részvevőire. — Nagy kedvezmények a kirándulók számára

Kényelmes, olcsó utazás, a szórakozások egész sora és felejthetetlen élmények várnak a Központi Bank Menetjegyirodája által rendezendő augusztus 10-ikén induló budapest-bécsi társasutazás résztvevőire. Budapest és Bécs a látványosságok, attrakciók rengetegét nyújtja az idegeneknek. Színházak, mulatóhelyek, fürdők, sportesemények mind-mind ma annyi szórakozási lehetősége kápráztatja el az utasokat.

A társasutazás időpontjával egybeesik a szegedi szabadtéri játékok megtartása.

Igy tehát a résztvevők Budapestről, külön, olcsó vonattal Szegedre utazhatnak és megtekinthetik „Az ember taragédiája” előadását, amelyet a Dóm-téren tartanak meg. Külön súlyt ad a szabadtéri játékoknak és jelentőségüket Románia szempontjából is nagyban emeli az a tény, hogy a játékokat Bánffy Miklós gróf, az Erdélyi Helikon vezére rendezti.

Az utazás résztvevői úgy a szállóidákban, mint fürdőkben, mulatóhelyeken, színházban jelentős árendeményeket élveznek. Az egyik legnépszerűbb kedvezmény minden valószínűség szerint az olcsó villamosjegy lesz, amelyet a kirándulást rendező banknak korlátozott mennyiségben sikerült biztosítani utasai számára. Kedvezményes villamosjegyben azok részesülnek, akik már a jelentkezés alkalmával tudatják ilylányu igényüket. A jegyek 3, 6 és 8 napra kaphatók napi egy pengőért. Ezért az árért Budapest bármely villamosát naponta többször is igénybe lehet venni. Ennek alapján az utasok budapesti tartózkodásuk alatt úgy szólván fillérekért bejárhatják az egész várost. A jegyek ára

3 napra 90 lej

6 napra 180 lej
8 napra 240 lej

és azok a földalatti villamosra is használhatók. Utólagosan Budapesten kedvezményes jegyet nem szolgálnak ki.

A Központi Menetjegyirodának a vasutigazgatóságokkal sikerült olyan értelmű megállapodást kötni, hogy akik sokallják a tiznapos távolmardást, azok 250 lej felülfizetése mellett már augusztus 15-én délután öt órakor a menetrendszerű gyorsvonattal is visszatérhetnek Aradra, ughogy 23 óra 37 perckor Aradon lehetnek. Ezt a kedvezményt a közös utlevéllel utazók is igénybe vehetik.

A társasutazás programja, valamint az utazás feltételei a következők:

Indulás: Augusztus 10-én. Résztvételi díj közös utlevéllel Budapestre 1100 lej, Bécsbe 2190 lej. Érvényes utlevéllel jelentkezők díja: Budapestre 775 lej, Bécsbe 1870 lej. Kollektív utlevélhez szükséges okmányok: Állampolgársági bizonyítvány, személyazonosság igazolvány, férfiaknál 20—50 éves korig a Cercul de Recrutare engedélye. Férjes nőknél férji beleegyezés, kiskorúaknál szülői beleegyezés és három darab fénykép. A vonatot étkezőkocsi kíséri. Az utazni szándékozók jelentkezzenek az Aradi Közlöny kiadóhivatalának utazási osztályán és az Erdélyi Hirtap kiadóhivatalában.

Vaidát szombaton hallgatják ki a Skoda-ügyben

Popovici volt pénzügyminiszter levele a bizottsághoz

Bucurestiből jelentik: A Skoda bizottság ma délelőtt Samsonovici volt nagyvezérkari főnököt és volt hadügyminisztert hallgatta ki, aki a hadsereg felszerelési munkálatairól adott felvilágosításokat.

A Skoda bizottság délután folytatta Samsonovici tábornak kihallgatását. A bizottság levelet kapott Popovici Mihály volt pénzügyminisztertől, aki kijelenti, hogy nem vett részt a Skodaékkal kötött szerződés aláírásánál. Vaida Sándor volt miniszterelnök arra kérte a bizottságot, hogy csak szombaton hallgassa ki.

A „király” budapesti ismerősei

Öfelsége, I. Boris tehát most ill. Nem a trónon. hanem egyelőre a spanyol fogházban. Mi pedig felkerestük azokat, akik még Budapestről ismerik a regényes életű kalandort. Első utunk az artista-üagnökhöz vezetett, aki jelenleg a Star-üagnökség tulajdonosa és nem szívesen ugyan, de visszaemlékezik és beszél öfelségéről, aki adósa maradt neki a fizetés után járó jutallékkal.

— Jövágásu barna magas fiatalember volt — mondja. — Nem hittem volna, hogy király lesz belőle. A Jardin-ben helyeztem el. Nemcsak parketten táncolt, hanem „szám” volt. Steppelt. Nagy sikere volt, szerették. Nekem adósom maradt. Amikor a pénzemért kértem tőle, a szemem közé nevetett: „Örüljön, hogy tartozom magának — mondta — hisz én még nagy ember leszek”. Igaza volt... Ki hitte volna...

Innen ahhoz a táncosnőhöz mentünk, aki Andorában a bárban működött. D. Anna a Vilmoscsászár uton lakik, ma már nem táncol. Egy kereskedő menyasszonya.

— Üagnök után kerültem az andorrai bárba — mondja. — A báró kedves ember volt, nem nagyon sokat beszéltem vele. Nem hittem volna, hogy ilyen dolgokat csinál. A lapokban olvasva az esetről, rögtön tudtam, hogy róla van szó.

Most Spanyolországban pihen a király, akinek tettvégya olyan nagy volt, hogy a holland palaszt-házból, műhelyeken, lokálokön keresztül felverekedte magát, hihetetlen szerencsével egy kis békés állam trónjára.

F. P.

MONEASA-FÜRDŐ

teljesen újonnan renoválva,

2858-54

megnyilt július 1-én.

Fürdőorvos a telepen. :: Elsőrendű étterem. :: Meleg ásványfürdő naponta. :: Csukott uszoda és strand. :: Szobák és ellátás nagyon olcsó áron. :: Fürdőigazgatóság

SPORT KÖZLÖNY

Gömöri játéka előtérben a vasárnapi döntő jellegű selejtezőn

Napról-napra nagyobb az érdeklődés a vasárnap lebonyolításra kerülő Olimpia-CFR-AMEFA nemzeti bajnoki selejtezőmérkőzés iránt, a mely sorsdöntő jellegénél fogva rá is szolgálna nagy érdeklődésre. Az AMEFA csapata, amely teljes tudatában van a mérkőzés nagy fontosságának, lelkiismeretesen készül arra a találkozóra, amely a csapat további sorsát eldönti. A csütörtöki tréningen Gömöri szereplése került előtérbe, aki a még nem teljesen fitt Blaskovits helyett fog szerepelni. Reinhardt vállalta a játékot és a kitűnő hátvéd szereplése megnyugtatja az AMEFA-

hivőket. A csapat, amely most már bizonyára nem változik meg, a következő lesz: Bugarin—Reinhardt, Csajka—Szurdi, Dvorzsák, Tóth—Gerold, Szinder, Magold, Gömöri, Podrusek.

A meccs előtt az AMEFA kombinált csapata mérkőzik a Juventussal, a két meccs között pedig a Hakoah kitűnő női- és férfitorászai fognak szabad- és szertornagykorlatokat bemutatni. Az AMEFA vezetősége a közönség kényelméről kíván gondoskodni akkor, amikor a meccs jegyeit elővételben árusítja. A jegyek a meccsre Maida Emil divatárúüzletében kaphatók.

A Patria körmérkőzése

Vasárnap az Intelegera-pályán a Patria rendezésében körmérkőzés kerül lebonyolításra, amelynek selejtezőjét és döntőit egy délután bonyolítják le. A selejtezők során az Intelegera kombináltjai a Titanus ellen, a rendező Patria pedig a Victoria ellen játszanak, majd utána a döntőket is lebonyolítják. A meccsek kétszer 30 percesek és így bonyolíthatók le egy délután.

A romániai turáján veretlen Hakoah Aradon

A nagynevű bécsi Hakoah, amely immár két hete turázik Romániában és eddigi meccsei során még vereséget nem szenvedett, augusztus 1-én Aradon vendégszerepel. A bécsiek mérkőzése iránt az érdeklődés már is igen nagy és a meccs jegyei elővételben az „Elit” drogériában kaphatók.

Kedden sorsolják a másodosztályú bajnokságot

Az alkerületi sportszövetség kedden sorsolja ki a másodosztályú bajnokság őszi szezonját és miután számos új alakulat affiliáltatta magát, valószínűleg harmadosztályú bajnokság is kisorsolásra kerül. A másodosztályban jogosított csapatok névsora: Soimi-CFR, Juventus, Alimentatie, Banatul, Titanus, Victoria, Frontiera, Virtutea, Vulturul, CAR, Fortuna, Crisana, Astra és Patria. A harmadik osztályra, ha jelentkeznek, a következők lesznek kisorsolva: Slavica SC, Lyra SC, Patria (Chisineu), Iniratiera (Lipova), Dacia, CS Sangu.

O CAO—AAC Clujon. Az oradeai atléták vasárnap a cluji atlétákhoz látogatnak el barátságos mérkőzésre.

O Az Olimpia-CFR az Universitateat is legyőzte. Kedden a cluji Universitatea vendégszerepelt Satumaren és a szériában lévő Olimpia-CFR az egyetemistákat is legyőzte 2:0-ra, Vajda II. góljaival.

Új 500 méteres világrekord Stockholmiban

Stockholmból jelentik: Szerdná folytatódott a nagyszabású atlétikai versenyek az amerikai atléták részvételével és a kitűnő Eastman 500 méteren új világrekordot állított fel. A többi eredmények is pompásak. 120 yardos gátfutás: 1. Beard, USA 14.5 mp. 2. Hjerderung, norvég 15.2 mp. 3. Albrehtesen, norvég 15.4 mp. Gerelyvetés: 1. Mölle, norvég 65.12 cm. 2. Olson, litván 63.77 cm. 3. Backman, svéd 59.73 cm. 500 méteres síkfutás: 1. Eastman, USA 1 p. 02.8 mp., világrekord. 2. Wachenfeldt, svéd 1 p. 03.7 mp., svéd rekord. Távolugrás: 1. Peacock, USA 737 cm. 2. Svensson, svéd 721 cm. 3. Stenquist, svéd 692. 300 méteres síkfutás: 1. Hardin, USA 33.7 mp. 2. Strömberg, svéd 34.8 mp. 3. Engel, cseh-szlovák 36 mp. 1000 méteres síkfutás: 1. Bothron, USA 2 p. 24.8 mp. 2. Ny, svéd 2 p. 26.2 mp. 3. Geraert, belga 2 p. 32.4 mp. Diszkoszvetés: 1. Anderson, svéd 4892 cm. 2. Karlsson, svéd 4732 cm. 3. Berg, svéd 4705 cm. 5000 méteres síkfutás: 1. Lindgren, svéd 14 p. 53.8 mp. 2. Petersson, svéd 14 p. 54.2 mp. 3. Ekman, svéd 14 p. 54.4 mp.

O Folytatja győzelmi szériáját az ACFR. A kitűnő brasovi csapat, a középliga bajnoka, amely vasárnap a bucaresti-i CFR-el játszik selejtezőt, kedden a Ripensia két tartalékkal felálló csapatát is legyőzte. Az eredmény 4:2 (1:2) volt a brasoviak javára.

O Győzött a Ferencváros Grácban. A Bolognából visszautazó Ferencváros Grácban a helybeli válogatott ellen meccselt és 3:0 félidő után 4:0 arányban győzött Sárosi (3) és Kemény góljaival.

O Az USA nyerte a zónaközi Davis Cup mérkőzést. Tegnap fejezték be az USA—Ausztrália zónaközi Davis Cup döntőmeccset, amelyet az USA csapata nyert meg 3:2 arányban. Az utolsó két meccset az USA nyerte és így a már vesztesre álló mérkőzés eredményét megfordította. Woods 6:3, 9:7, 4:6, 4:6, 6:2 arányban legyőzte Crawfordot, Shields pedig Mc Grath ellen nyert 6:4, 6:2, 6:4-re. Az USA Davis Cup csapata Nagybritanniával fog mérkőzni az ideji véadásért.

A nyaralás

Ielki és testi szükséglet Napjainkban, amikor a mindennapi fokozott munka természetesen megrendíti még a legerősebb szervezetet is, a nyaralás, üdülés végtelenül fontos, mert újból erőt és felfrissülést ad, de főleg kitartást egy új munkaévre. Egy új erő és egészségtöke beszerzés azonban gondos körültekintést kíván egy a testi-lelki szükségletek, valamint az anyagiak tekintetében is.

Az EUROPA utazási iroda megoldotta azt a problémát, mert fűrdőhelyszelvényeivel lehetővé tette: a megfelelő fűrdő kiválasztását és elsőrangú szolgáltatások mellett egy olcsó pauszúrat, melyben minden költség benne foglaltatik. Az ország minden jelentősebb fűrdőhelyére — melyek méltóan vetélkednek a külfölddel — lehet fűrdőszelvényt vásárolni.

P. üspökfűrdő hőforrásai mellett világhírű hullámfűrdője. A szovátai páratlan Medvetó, rheumás betegeknek,

vérszegénységben szenvedőknek adnak új életet, gyógyulást és megkönnyebbülést. Buziás és Vatra Dorna szívbetegnek és fáradt szervezetnek állnak rendelkezésre pezsgős, bizsergős szénsavfűrdőkkel. Tusnádfűrdő a Kárpátok gyöngye ózonus, fenyves levegő jével, ásványvizével és egyszerű strandfűrdőjével, a gyerekek eldorádója. Dorna-Vatra fűrdőhelyre jelentőseket július, augusztus és szeptember hónapokra, mindíg az előző hónap 25-ig fogadunk el.

a Sándor (EUROPA) hivatalos menetjegyirodában,

Arad, Bulev. Regina Maria 10., a megyei prefecturával szemben.

CONSUM-TAGOK KÉSZPÉNZÁRON 6 HAVI RÉSZLETRE VEHETNEK RÉSZT!

Aradi fennszezők a petrosani-i tenniszversenyen

Julius 27—28—29-én nagy meghívásos tenniszversenyt rendez az AC Jiul, amelyen több aradi neves játékos is részt vesz. Így a Gloria részéről Somogyi Klári és Wechsler Leo, a Hellasból pedig Farkas Sándor vesznek részt, előreláthatólag sikeresen, a petrosani-i versenyen.

O Ismét aradi bíró vezet Timisoarán meccset. A vasárnapi CAT—Romania selejtező revansmérkőzést aradi bíró, Vladovici kapitány vezeti.

Nagy strandünnepélyt rendez Aradon

az Erdélyi és Bánsági Népkisebbségi Ujságírók Szervezetének aradi csoportja

Nagyszerű, világvárosi élményben lesz része augusztus havában Arad közönségének. Az esemény középpontjában a Neptun-strand áll, amely — a kedvező időjárás következtében — az idej nyáron példátlan népszerűségnek örvend. Kora délelőttől, a késő esti órákig a fürödni, üdülni, szórakozni vágyók egész sora keresi fel az aradi strandot.

Természetes tehát, hogy egy nyári ünnepély középpontjában csak a strand állhat, amely a közönség széles rétegeire különleges vonzóerővel bír. Ez a szempont vezette az Erdélyi és Bánsági Népkisebbségi Ujságírók Szervezete Aradi Csoportját, amikor elhatározta, hogy augusztus első felében a külföldi fűrdő- és üdülni helyeken oly jól bevált minta nyomán, nagyszabású ünnepélyt rendez a Neptun-strandon és ezt az ünnepélyt a meglepetések, az attrakciók egész sorával teszi vonzóvá, változatossá.

A közönségnek már éltelen emlékeztetőben él az évekkel ezelőtt lebonyolított strand-szépségversenyek példátlan sikere és népszerűsége, a verseny alakulása, a szavazatok állása heteken át izgalomban tartotta Arad fiatalosságát, míg végül is egy verőfényes nyári vasárnapon kihirdette a zsűri a döntést. A strand-szépségverseny azonban csak egyik részét képezi az ujságírók által rendezett strandünnepély programjának, mely egyszóval ötletes versenyekkel és meglepetésekkel szolgál. Azt az augusztusi vasárnapot, amelyen az ünnepélyt megtartják, nemcsak a strand, de a Maros ünnepélyének is szánják, így tehát az ünnepély programját vízi attrakciókkal is gazdagítják. Az ünnepély este a lampionokkal kivilágított strandon, táncsal, műsoros esttel folytatódik és ugyanekkor kerül sor az értékes díjak kiosztására is.

Az ujságírók strandünnepélye egyike lesz a nyári idény legjelentősebb eseményeinek és annak előkészületi munkálatai már javában folynak.

Hol fordíttassa okmányait?

MITRA I. SÁNDOR-nál!

dipl. jegyző és vizsgázott törvényszéki jegyző, hivatásos FORDÍTÓ, fordításokat eszközöl felelősség mellett a következő nyelvekből: Román, magyar, német, francia, angol, olasz, spanyol, orosz, latin, cseh, lengyel, holland, szerb, bolgár.

Arad egyedüli többnyelvű fordító irodája. — Információs iroda. — Bejegyzett cég.

Arad, Bulev. Regele Ferdinand 5. Csanádi Bank-palota. Másolásokat és levelezéseket vállal, cégek részére jutánvos díjazás mellett. Szegényeknek, munkanélkülieknek kedvezményt nyújt.

HIVATAL: d. e. 9—1-ig, d. u. 3—7-ig.

Indián védjegyű original amerikai Syracuse csapágyfém felülmul minden más csapágyfémét, kapható az ország minden nagyobb vaskereskedésében és műszaki üzletében.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Aradmegyében száz millió lej értékű bor- és harminc millió lej gyümölcsstermés lesz idén — Az országból exportálandó gyümölcs értéke 400 millió lej — A földművelésügyi alminiszter feltűnésteltő nyilatkozata

A hosszú ideig tartott forróság nagyon kedvezően befolyásolta a gyümölcsök fejlődését és mint hivatalosan megállapították, az idén az egész országban olyan kitünő lesz a gyümölcsstermés, amilyen már évek óta nem volt. Ez az eredmény természetesen Arad és környékének pénzügyi viszonyaira is igen kedvező hatást gyakorol, mert Aradhegyalján elsőrendű szüretre, a Körösvölgyében pedig szintén nagyszerű gyümölcsstermésre van kilátás. Szakértők megállapítása szerint ebben az évben is körülbelül százmillió lej értékű prima bor kerül ki Aradhegyaljáról, a szőlőkivüli többi gyümölcs értékét pedig kb. 30 millió lejre becsülik. A fenti bormennyiségből, sajnos, ismét nem telik exportra, mert ezt a kvantumot a belföldön nagyobb nehézségek nélkül is el bírja helyezni az aradi és környékbeli jól megszervezett borkereskedelem. Egyéb ként is a bor kivitele elé a környező államok olyan korlátozó intézkedéseket helyeztek, hogy valósággal kinszenvedés néhány vagon bornak, vagy gyümölcspálinkának külföldre való szállítása. A nagy gazdasági elzárkózás előtti évtizedekben minden nehézség nélkül lehetett Aradról Svájcba és Angliába exportálni s éppen ezért a hegyaljai szőlősgazdák általában fokozni igyekeztek termelésüket.

Ugyanez a helyzet a gyümölcsnél is. Aradmegye és a szomszédos baia de crisi és bradi

járás tele van a legértékesebb gyümölcsfákkal, amelyeknek termékei a békeidőben horribilis jövedelmet hajtottak. De néhány év óta egyre csökken gyümölcskivitelünk, mert különböző korlátozó intézkedésekkel megnehezítik azt. Legujabban például az exportra szánt aradi gyümölcset a timisoarai gyümölcselemberrrel kell megvizsgáltatni. Egyébként Manoilescu Strunga alminiszternek a bucaresti-i sajtóban tegnap közölt nyilatkozata szerint minden előkészület megtörtént a nagyszerű gyümölcsstermés egyrészen kivitelére.

— Számításom szerint — mondta az alminiszter — négyszáz millió lej értéket képvisel nyolcezer vagon gyümölcset exportálhatunk Lengyel-, Német-, Csehszlovákia, Ausztriába és Palesztinába. Mivel a külföldi korlátozó intézkedések megnehezítik exportunkat, néhány nap múlva repülőgépen utazom Varsóba, Prágába, Bécsbe és Berlinbe, hogy személyes tárgyalásaimmal igyekezzek elhárítani a súlyos akadályokat. A gyümölcsstermés értékesítésére szövetkezeteket hoztam létre, továbbá száz szárító kemencét és még két nagy gyümölcsfeldolgozó telepet létesítettünk Tighina és Istria (Buzaumegye) környékén, amelyeknek számára már szakképzett személyzetet is szerződtettünk. A tighinai kerületből már megindult a kivitel, Csehszlovákiába 16 vagon téli almát, Palesztinába 7 vagonot szállítottunk.

Váratlanul lemondott Manoilescu Strunga földművelésügyi alminiszter

A Bucarestben megjelenő „Curentul“ mai száma azt a feltűnésteltő értesülést közli, hogy Manoilescu Strunga, a földművelésügyi minisztérium alminisztere és Sassu földművelésügyi miniszter között áthidalhatatlannak látszó konfliktus keletkezett, amely miatt az alminiszter beadta lemondását. Mint ismeretes, a Caps (autonóm erdőüzemek) élére rövid idővel ezelőtt új igazgatóságot nevezett ki a kormány és Sassu miniszter hozta javaslatba a kinevezett igazgatósági tagokat. Mivel Manoilescu Strunga alminisztert előzetesen nem hallgatták meg a kinevezendő Caps vezetőségéről, emiatt felszólalt Sassu miniszternél, azután pedig írásban benyújtotta lemondását Tatarescu miniszterelnöknek. Az említett lap azt nem közli, hogy a kormány elfogadta-e az alminiszter lemondását.

— Az uralkodó fogja vezetni az országos szőlészeti kongresszust. A földművelésügyi minisztérium szőlészeti és borászati osztálya ma arról értesítette Ispavnic Sever dr.-t, az aradmegyei szőlészeti és borászati szindikátus elnökét, hogy az e hó 29-re kitűzött borászati kongresszust azért halasztották el, mert Károly király kíván elnökölni az országos gyűlésen amely tehát rendkívül ünnepélyes lesz.

— Létrejött a megegyezés a külföldi hitelezőkkel. A Párisban tartózkodott Slavescu pénzügyminiszterrel tegnap telefonértesítés érkezett Bucarestbe. A miniszter azt közli, hogy a romániai állami kölcsönök kötvényeire vonatkozó új tárgyalások szombaton, a Cam-kölcsönök tárgyalásai pedig hétfőn fejeződtek be és a megegyezést a tárgyaló felek tegnap aláírták. A hírt Slavescu személyesen közölte, azzal a felhatalmazással, hogy azt a sajtóban nyilvánosságra hozzák. A miniszter ma indult el Párisból és Cap Ferratban felkeresi Titulescu külügyminisztert, majd onnan közvetlenül Bucarestbe tér vissza.

— A gyáriparosok több nyersanyag és kevesebb kész iparcikk behozatalát kívánják. Mint Bucarestből jelentik, a kereskedelmi minisztériumban az új kontingens rendszerről tanácskozást tartottak, amelyen letárgyalták a Romániai Gyáriparosok Országos Szövetségének azt a memorandumát, amelyben a gyárak számára szükséges nyersanyagok az ez év elején fennállott importját engedje meg ezután is a kormány, de viszont a kész iparcikkok és felgyártmányok behozatali kvótájának leszállítását kívánja. A kormány gazdasági bizottsága legközelebb dönt az ügyben.

— Nyugtalanág a gabonapiac az exportra vonatkozó intézkedések késedelme miatt. Bucarestből jelentik: A gabonagyereskedők napról-napra várják a gabonaexportra vonatkozó új rendelet kibocsátását, mert a kiviteli szezon már küszöbön van, de az új rendszer részletei még ismeretlenek. A hosszú várakozás türelmetlenséggé növekedett. A gabonaexportőrök illetékes helyen hangsúlyozzák, hogy a gyárak külföldi nyersanyag beszerzése nehézségekbe ütközik, mert egyre csökken a Nemzeti Bank devizakészlete, amelyből behozatali célokra alig adnak ki valamit. Ha a gabonaexport megindulna, ugyanezért befolyó devizát a nyersanyagok beszerzésére, illetve az azokért fennálló devizatartozások csökkentésére lehetne fordítani. Ha a gyárak nem juthatnak nyersanyaghoz, akkor növekszik a munkanélküliek száma. Kereskedelmi és ipari körökben most már szintén pesszimistikusan ítélnek meg a helyzetet és azt kívánják, hogy az augusztus elsején érvénytelenítendő behozatali engedélyek hatálya meghosszabbíttassék.

— A „Consum“ új száma az ország bankszervezetének reorganizálása érdekében megindított aklókról nagy cikkben számol be, amely akciókkal kapcsolatban a jegybank-fiókok augusztus 15-ig az ország összes pénzügyintézetének helyzetéről jelentést készítenek. Teljes szövegében ismerteti a „Consum“ legújabb száma a román személyzet vállalati alkalmaztatásáról szóló törvényt, folytatja a konverziós törvény végrehajtás utasításának ismertetését, Fiz. ésképtelenségek, új cégek és cégváltozások, közszállítások és árlejtések első forrásból a „Consum“-ban olvashatók. Kérjen mutatószámot a kiadóhivataltól: Cluj, Postafiók 127.

A házbérkülönbözeti hátraléket is adóbonokban kapják a háztulajdonosok

Évente 140 millió lej külön illetéket inkasszál a kincstár és 30 millió lej adósságot mégis bonnal egyenlít ki

Az Aradi Közlöny tegnap jelentette, hogy a Monitorul Oficial 153. száma nyilvánosságra hozta azt a törvényt, amelynek alapján az államkincstár adóbonokkal fizeti ki 1934. március 31-ig keletkezett belföldi tartozásait. Ezek közé nemcsak az elmaradt tisztviselői fizetések és nyugdíjak, hanem többek között a lakbérkülönbözeti összegek is tartoznak. Tudvalevőleg a lakbérleti törvény új intézkedik, hogy az állami nyugdíjasok, tisztviselők lakbére és a ténylegesen fizetett házbér közötti különbséget az állam téríti meg a háztulajdonosoknak. Az 1933. évi április 30-ig nehezen bár, de az állam kifizette ezt a lakbérkülönbözeti összeget, amely Aradon évenként 2—3 millió lejre tehető s az egész országban kb. 30 millió lej. Az 1933. május 1-től 1934. május 1-ig járó lakbérkülönbözeti összegből még semmit sem utalt ki a pénzügyminisztérium és készpénz helyett a háztulajdonosok is most adóbonokat kapnak.

Hogy máiból fizette ki a kincstár a múlt év május 1-ig a lakbérkülönbözeti? Abból a 140 millió lej évi külön bevételből, amelyet az összes háztulajdonosoktól inkasszált az állam. Ugyanis a házbérbefizetés két százalékat direkt e célra kellett befizetni az állampénztárba ez év május 1-ig. Ezt a két százalékot a néhány hónappal ezelőtt megszavazott új adótörvényben fél százalékra szállították le, mert ez a félszázalékos extra adó is fedezi a lakbérkülönbözeti. Az adóhivatalok tehát ez év május 1-ig behajtották az egy évre járó 140 millió lejt, ennek dacára a háztulajdonosok mégis nagyon alacsony arányban adóbonokat kapnak az őket megillető készpénz helyett. Ez az intézkedés méltán nyugtalanítja a háztulajdonosokat, akik érdekképviseleti szervei útján arra fogják kérni a pénzügyminiszter

mot, hogy a nekik járó hátralékos 30 millió lejt ne adóbonokban, hanem készpénzben fizesse ki a kincstár. A miniszterium remélhetőleg teljesíti is ezt a méltányos kérést, mert hiszen a háztulajdonosok nem kívánnak mást, minthogy az általuk befizetett lejt — készpénzben kapják vissza.

— Jugoszláviában is megnehezítették a buza kivitelét. Belgrádból jelentik, hogy a tegnap jelent kormányrendelet megnehezíti a buza exportját, mert még a szövetkezetek is csak különleges engedély alapján vihetnek ki búzát az országból. Ez az intézkedés a hosszú ideig tartott szárazság miatt meggyöngyült terméskilátásokkal áll összefüggésben.

— Németország gazdasági helyzete javult. Mint Berlinből jelentik, a németországi konjunktúra-kutató intézet most tette közzé legutóbbi negyedévi jelentését, amely optimistikusan ítéli meg az ország gazdasági helyzetét. Eszerint a munkanélküliség leküzdésére irányuló intézkedések kedvező eredményük van, s a munkanélküliség csökkent. A belföld számára az ipari termelés jó eredményeket mutat fel, de ugyanez nem mondható a kivitelre szánt ipari produktumokra. A pénzügyintézetek kénytelenek beszüntetni az iparvállalatoknak nyújtott hitelt, mert nem rendelkeznek megfelelő tőkével.

Budapestre utazó olvasóink figyelmébe!

Az „Aradi Közlöny“ Budapesten a következő újságárusoknál kapható:
A „Hungaria“ nagyszálloda újságárusánál.
A „Oariton“ szálloda újságárusánál.
A Keleti pályaudvar főosarnokában levő nagy újságbódában.

Rádió műsor

— Romániai időszámítás. —

PÉNTEK, JULIUS 27.

Bucuresti. 14: Hanglemezek. 15.40: Könnyű zene. 20: Rádiózenekar. 21.15: Rádiózenekar. 22.15: Kamarazene. 23: Grand Gloria angol és amerikai dalokat énekel. 23.30: Seidmann: Szaxofonelőadás. Utána: Könnyű zene hanglemezek. — Budapest I. 7.45: Torna. Utána: Hanglemezek. 11: Felolvasások. Közben: Hanglemezek. 13: Déli harangszó. 13.05: Andre Béla szőlőkvartertette. 14.30: Országos Postászenekar. 16.30: A rádió diáktévéje. „Magyarok a hét éves háborúban”. 17: „Otthonunk a kislakásban”. 18.30: „A család és a falanszter”. 19: A Bachmann-zenekar műsora — 19.40: Sportközlemények. 19.55: Lukács Sári énekel, zongorakísérettel. 20.30: „Az állatok a magyar írók műveiben”. 21: Közvetítés a Zsófia sétahajóról. 22: Hírek. 22.20: A Budapesti Hangverseny Zenekar. Vezényel Zsolt Nándor. Közreműködik Gergely László (zongora). 22.55: Időjárásjelentés. 23.30: Cigányzenekar muzsikál, Horti Lajos énekel. Utána: A Royal Jazz-zenekar műsora. — Bécs. 12.30: Alpasi népzene lemezek. 13: Rádiózenekar. 17.35: Grünberg Trilla zongorázik. 18.15: Lemezek. 20: Népművészeti est. 21.30: Menz Margit szoprán énekel. 22.20: Heydrich: Bórharsnya erdeiben, szimf. 23.50: Rádiózenekar. Utána: Marek Weber zenekarának lemezei. — Belgrád. 12: Rádiózenekar. 14.10: Hanglemezek. 19.30: Hanglemezek. 20.35: Hanglemezek. 23: Népdalok zenekari kísérettel. 23.45: Rádiózenekar. — Berlin. 14.15: Vidám lemezek. 15.15: Adam és Boialdiu-lemezek. 17: Kis rádiózenekar. Szórakoztató zene. 19.30: Schirmer (alt) ismeretlen Schubert-dalokat énekel. Utána: Táncczene. — Deutschlandsender. 14: Hanglemezek. 19.30: Wagner Ferenc zongorázik. Liszt: Két darab. Albeniz: Spanyol szvit. Schubert: Induló. 20: Hanglemezek. 22.40: Népdalok. — Kassa. 12.30: Hanglemezek. 13.30: Fuvószene. 14.30: Magyar sajtóhírek. 14.35: Hanglemezek. 16.15: A 32. gyalogezred zenekarának hangversenye. 19: Magyar adás. — Königsberg. 6: Hanglemezek. 14.05: Hanglemezek. 17.40: Hangverseny. 20.10: Hárfa hangverseny. 22: Busoni halálának 10. évfordulójára Turandot, szvit. B-dur hegedűverseny, keringő. — Pozsony. 11.25: Magyar sajtóhírek. 19.15: Magyar nyelvű közvetítés. Zongorahangverseny. 21.45: Rádiószínház. 22: Az adóállomás zenekarának hang-

versenye. 23.45: Magyar hírek. — Róma. 21.10: Hanglemezek. 21.45: Busoni-hangverseny, a szimfonikus zenekar közreműködésével. 23.20: Táncczene. Varsó. 13.10: Szalonzene. 14.05: Hanglemezek. 18.30: Könnyű zene hanglemezek. 19.15: Hangverseny. 21.12: Szimfonikus hangverseny. 23.15: Könnyű zene.

SZOMBAT, JULIUS 28.

Bucuresti. 14.45: Hanglemezek. 15.40: Könnyű zene. 20: Rádiózenekar. 21: Beethoven: Fidelio. Közvetítés a salzburgi ünnepi játékokról. 23.50: Könnyű zene. — Budapest I. 7.45: Torna. Utána: Hanglemezek. 10.45: Hírek. 11: Felolvasások. Közben: Hanglemezek. 13: Déli harangszó. 13.05: Az Állástalan Zenészek Szimfonikus Zenekara. 14.30: Pálffy Mária és Veres Jenő énekel, zongorakísérettel. 17: A „Rádióélet” ifjúsági tévéje. 18: „Tréfa és humor a régi magyar politikában”. 18.30: Budapesti Koncert Szalonzene. 19.35: Mit üzen a rádió. 20.10: Kedvenc hanglemezek. 21.15: „Marica grófnő”. Operett 3 felvonásban. Zenéjét szerezte Kálmán Imre. 22.20: Hírek. 23.15: Időjárásjelentés. 23.45: A Nógrády Guido jazz-zenekarának műsora. Utána: Veres Lajos és cigányzenekara muzsikál, Varga Imre énekel. Majd: Bura Sándor és cigányzenekara muzsikál. — Bécs. 13: Lemezek. 14.10: Lemezek. 17: Mandolinzene. 17.50: Állástalanok zene-

TEKIRGHIOLI BAI a világhírű moorfürdővel.

A meleg moorfürdők a tengervizből készülnek, melyhez előírás szerint kevernek moortartalmu iszapot egészen 50 százalékig. Tekirghiol különösen ajánlható a következő betegségeknek: Tuberkulózis, kronikus reuma, női bajoknál stb. Vasuti összeköttetés Constantával naponta. Movila és Eforia fürdőhelyek jó közlekedési eszközökkel könnyen megközelíthetők.

Információ, árak, jelentkezés:

SÁNDOR (EUROPA) HIVATALOS MENETJEGY IRODÁBAN,

Bulev. Regina Maria 10., megyei prefekturával szemben.

CONSUM-TAGOK KÉSZPÉNZÁRON 6 HAVI RÉSZLETRE VEHETNEK RÉSZT! 465

Figyelem!
Nem minden
prezervatív.

“OLLA”
GUM..?

“OLLA”
ne fogadjon el
“Olla” helyett
illány utánzatokat.

kara. 20.15: Beethoven: Fidelio, 2 felvonásos opera, a salzburgi ünnepi játékok házából. Vezényli Strauss Richard, 23: Indulók és keringők. Utána: Bura Sándor cigányzenekarának játéka. — Belgrád. 12.30: Hanglemezek. 12.59: Időjelzés, harangszó, rádiózenekar. 14: Népdalok zenekari kísérettel. 19: Hanglemezek. 19.30: Előadás. 20: Mits Danica énekel. 20.30: Hanglemezek. 21: Rádiózenekar. 22.35: Hanglemezek. 23.40: Zene-közvetítés. Utána: Táncczene. — Breslau. 13: Operarészletek lemezek. 14.45: Vidám lemezek. 17: Warmbrunn-fürdő zenekara — Strauss János zenéje. 20.35: Hanglemezzemelvevények a jövő hét műsoráról. 21.10: A rádiózenekar szórakoztató és táncczeneje. Utána: A szórakoztató és táncczene folytatása. Deutschlandsender. 14: Hanglemezek. 20: Hanglemezek. 21.30: Brand: A bieberachi kislány, énekes játék. — Kassa. 12.30: Cigányzene. 13.30: Hanglemezek. 18.40: Dalest. 19: Hanglemezek. 19.50: Hanglemezek. 19.55: Magyar sajtóhírek. — Königsberg. 6: Reggeli hangverseny. 7.20: Reggeli zene. 12.30: Katonazene. 14.05: Hanglemezek. 17: Hangverseny. 19.35: Bach halálának napjára g-moll ábránd és fuga. 20.25: Haydn: Német dalok, angol chanzonok, népdaljáték, ismeretlen kanonok. Milano. 18.10: Táncczene. 21: Meteorológiai hanglemezek. 21.45: Verli: „Ernani” című operája. — Pozsony. 11.25: Magyar sajtóhírek. 13.15: Hanglemezek. 14.40: Német- és magyar hírek. 18.50: Hanglemezek. 19.15: Magyar adás. 21: Operettelőadás a Studióból. Róma. 18: Rádiózenekar. 21.10: Hanglemezek. 21.45: Fantasztikus rádiójáték. 22.30: A massenai bazilika szimfonikus hangversenyének közvetítése. — Varsó. 13.10: Könnyű zene. 14.05: Hanglemezek. 17: Zsidózene, énekszámokkal. 18.25: Szalonzene. 23: Chopin-hangverseny, Polonaise. Nocturno. Impromptu. Négy mazurka. 23.45: Táncczene.

A szerkesztésért:

Dr. STAUBER JÁNOS
felel.

APRÓHIRDETÉSEK.

Egy apróhirdetés **20 lei.** Minden további ára 10 szóig csupán **2 lei.** szó 2 lei. szó 2 lei. szó 2 lei.

Az apróhirdetésekre előre fizetendő.

Apróhirdetéseket este 9 óráig vesznek fel az Aradi Közlöny kiadóhivatalai. - Telef. : 151

LEVELEZÉS.

KIADÓHIVATALUNKBA a következő jelítség levelek érkeztek, melynek sürgős átvételét kérjük: „Bérház”, „Perfekt”, „Inginer”, „Szenzibil”, „Napsugaras ósz”, „Egyedülálló”, „Bevezetett”, „Május”, „Mozdonyvezető”, „Továbbképzés”, „Két ismeretlen”.

ALKALMAZÁS.

Villanyszerelő segédet felvesszünk. Varga Testvérek, Arad, Str. Alexandri 1.

LAKÁS.

Kiadó különbejáratu szoba teljes ellátással 1—2 szerény fiatalember vagy diák részére, Bul. Carol 81., I. em. 4. 1491

2 szobás, fürdőszobás lakást keresek a belvárosban. Cimeket az Aradi Közlöny kiadójába kérek leadni. 2141

Str. Rusu Sirianu és Nicu Filipescu sarkon levő emeletes házban modern 3 szobás lakás komforttal, augusztus 1-re kiadó. Bővebbet ugyanott. 8035

ÜZLETEK.

VIDÉKI nagyközségben erős piacokkal, nagyforgalmu üzletelhelyiség berendezéssel, lakással jutányosan kiadó. Érdeklődni a kiadóban. 8087

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Fahordók, vörösfenyődongák kaphatók. Ugyanott raktárhelyiségek kiadók. Bdul Regele Ferdinand No. 55. Reusz. 3026

INGATLAN.

Feltűnő olcsón eladó házak!

Belváros aszfaltozott uccájában hét-lakásos ház. 2 ezer lei havi iövedelemmel, 130 ezer lejért. — Piactérhez egészen közel, földszintes ház 2x2, 1x1 szobás lakással, 150 ezer lejért. — Belváros kellemes uccájában masszív magánház. 4 szobás, fürdőszobás lakással, nagy gyümölcsöskerttel, 325 ezer lejért. Városháza közelében földszintes ház, 4 szobás, fürdőszobás lakással, 320 ezer lejért. —Ezekon kívül több tőkebefektetésre alkalmas bérház.

HAASZ-iroda, Arad, Str. Eminescu 20—22. szám

Szántóföldek

a sertéshizlalda és a kettős csárda környékén 32 holdtól 125 holdig terjedő nagyságban kat. holdanként 18—20 000 lejért eladó. — PETRÁN-iroda, Arad, Piața Avram Iancu 16. (Piactér).

KÜLÖNFÉLÉK.

Beraktározást nagyon olcsón vállal Comissio, Dacia kávéház mellett.

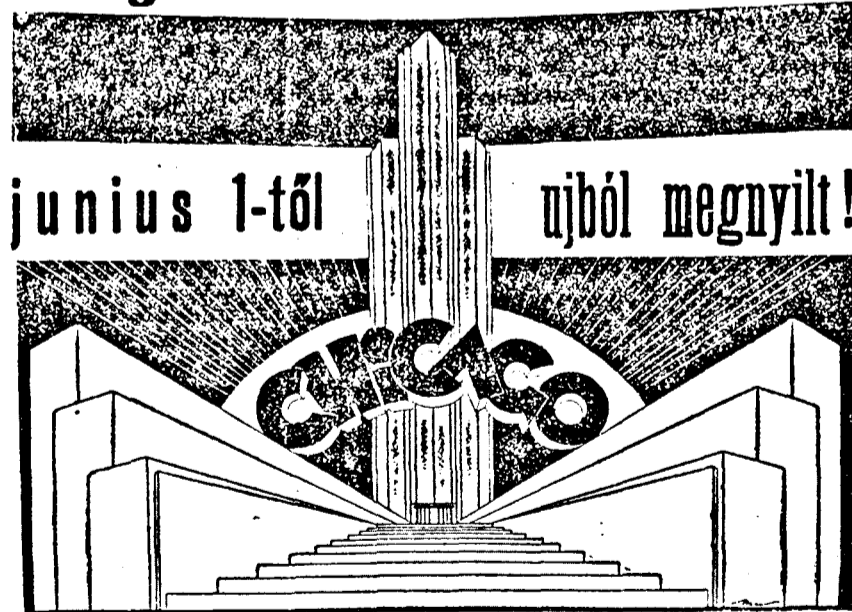
Üres vas- és fahordók eladók. Cím az Aradi Közlöny kiadóiban.

Egy kis Wertheim kassza jó állapotban

megvételre kerestetik

Cimeket az Aradi Közlöny kiadó-jába kérjük leadni.

Világkiállítás Csikágóban

Egy felejthetetlen élmény!

Rendkívül előnyös egyéni- és társas-utazások.

Hetenkénti indulás az elsőrendű

Hamburg kategóriájú gőzöskkel
Kényelem. szórakozás. Üdülés.

Arak 246.50 dollártól kezdve.

Soha vissza nem térő alkalom Amerikát olcsón felkeresni.
Jelentkezés és prospektusok: 461

Hamburg—Amerika Linie S. A. R. képviselőténél
Künstler Utazási és Vizumirodában Arad, Bulv. Reg. Maria 24